

शालेय विद्यार्थ्यांसाठी लवकरच एसटीची हेलपलाईन मंत्री सरनाईक यांची घोषणा; शालेय बस फेऱ्यांच्या गैरव्यवस्थापनावर कडक कारवाई

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :
राज्यातील शालेय विद्यार्थी-विद्यार्थिनींच्या सुरक्षित आणि वेळेवर एसटी प्रवासाचा प्रश्न गंभीर होत चालला असताना, परिवहन मंत्री आणि एसटी महामंडळाचे अध्यक्ष प्रताप सरनाईक यांनी मोठा निर्णय जाहीर केला आहे. लवकरच संपूर्ण राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी एसटीची विशेष हेलपलाईन सुरू करण्यात येणार आहे. ही हेलपलाईन विद्यार्थ्यांना शाळेत जाण्या-येण्याच्या प्रवासात कोणतीही अडचण आल्यास तात्काळ मदत मिळवी या उद्देशाने तयार करण्यात येणार आहे. धाराशिव बसस्थानकाला दिलेल्या भेटीदरम्यान विद्यार्थ्यांनी बस उशिराने येणे, अचानक रद्द होणे आणि थंड्यावर न थांबण्याच्या तक्रारी थेट मंत्र्यांसमोर मांडल्या. या समस्यांवर तातडीने तोंडगा काढण्याची ग्वाही सरनाईक यांनी यावेळी दिली.

आदिवासीबहुल भागांत सरकारने मानव विकास बसेस विद्यार्थिनींच्या सुरक्षित प्रवासासाठी उपलब्ध करून दिल्या आहेत. मात्र, या बसेसचा वापर काही ठिकाणी इतर प्रवासी वाहतुकीसाठी केला जात असल्याच्या तक्रारीही मंत्र्यांच्या निदर्शनास आल्या. विद्यार्थीनींना सुरक्षित प्रवास उपलब्ध व्हावा यासाठी या बसेसचा केवळ शालेय वापरच व्हावा, अशा सक्त सूचना आधीच दिल्या आहेत. तरीही काही

आगारांत या नियमाकडे दुर्लक्ष होत असल्याचे समोर आले. विद्यार्थ्यांनी केलेल्या तक्रारीवर बस वेळेवर न सुटल्याने किंवा रद्द झाल्याने शाळेत उशीर होतो, तास बुडतात, तर कधी संध्याकाळी घरी पोहोचायलाच खूप उशीर होतो. त्यामुळे पालकांच्या ओरडालाही त्यांना सामोरे जावे लागते. गैरसमजातून काही विद्यार्थिनींना आत्महत्येची केल्याची गंभीर उदाहरणे समोर आल्याने मंत्री सरनाईक यांनी या

विषयाला अत्यंत गंभीर्याने घेतले आहे. लवकरच सुरू होणाऱ्या या हेलपलाईनद्वारे विद्यार्थ्यांना अचानक बस रद्द झाल्यास, तांत्रिक बिबाडामुळे बस बंद पडल्यास किंवा बस वेळेत न आल्यास थेट मदत मिळणार आहे. राज्यातील सर्व ३१ विभाग नियंत्रकांचे संपर्क क्रमांक शाळा आणि महाविद्यालयांना देण्यात येणार आहेत. अशा वेळी शाळांचे मुख्याध्यापक, प्राचार्य किंवा थेट विद्यार्थीही विभाग नियंत्रकांशी संपर्क साधून तातडीचा तोंडगा मागू शकतील. ही सेवा उपलब्ध झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना प्रवासातील असुरक्षितता आणि दिरंगाईचा त्रास कमी होईल, असेही सरनाईक यांनी स्पष्ट केले.

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक नुकसानीची जबाबदारी आता थेट एसटीच्या स्थानिक प्रशासनावर टाकण्यात आली आहे. बसेस उशिरा सुटल्याने किंवा रद्द झाल्याने जर विद्यार्थ्यांचे तास चुकले, ते परीक्षेला उशीर झाला किंवा एखादी परीक्षा बुडाली, तर त्यासाठी संबंधित आगार व्यवस्थापक आणि पर्यवेक्षक जबाबदार धरले जाणार आहेत. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक नुकसानीचे जितके दिवस, तितके दिवस संबंधित अधिकाऱ्यांना निलंबित करणे किंवा सक्तीची रजा देणे, अशा कठोर कारवाईचे आदेशही सरनाईक यांनी दिले आहेत. त्यामुळे एसटी प्रशासनावर शालेय बस फेऱ्या वेळेत आणि नियमितपणे चालवण्याची जबाबदारी आणखी कडक झाली आहे. एसटी सेवा ग्रामीण, दुर्गम आणि आदिवासी भागांत विद्यार्थ्यांसाठी जीवनवाहिनीच ठरते. त्यामुळे प्रवासात येणाऱ्या समस्या दूर करणे अत्यावश्यक असल्याचे मंत्री सरनाईक यांनी सांगितले. विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेला प्राधान्य देत एसटी व्यवस्थापन अधिक शिस्तबद्ध व जबाबदार होईल, अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली आहे. हेलपलाईन सेवेच्या माध्यमातून लाखो विद्यार्थ्यांना तातडीची मदत मिळणे अधिक सुलभ होईल, तसेच शाळेत जाण्या-येण्याचा प्रवास अधिक सुरक्षित आणि विश्वसनीय बनवणे हेच उद्दिष्ट असल्याचे सरनाईक यांनी नमूद केले.

भाजपकडून भाषिक प्रांतवाद पेटवण्याचा प्रयत्न

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :
भाजपकडून मुंबई व महाराष्ट्रात भाषिक प्रांतवाद पेटवण्याचा प्रयत्न होत असल्याचा आरोप शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाचे पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी शनिवारी कल्याण येथील अर्णव खेरे आत्महत्या प्रकरणावर भाष्य करताना केला. भाजप व संघ मुंबईत भाषिक प्रांतवादाचे विष पसरवत आहेत. पण त्याचे खापर आपल्यावर फोडण्याचा प्रयत्न करत आहेत.

काल-परबा एक दुर्दैवी घटना घडली. ती घडायला नको होती. भाषेवरून कुणाचे खून करा, कुणाला मारा अशी आपली मागणी नाही, असे ते म्हणाले. या प्रकरणी ठाकरे गटाच्या उपनेत्या सुपमा अंधारे व किशोरी पेडणेकर यांनीही भाजपवर टीकेची झोड उठवली आहे. मुंबई व उपनगरांतील भाजप व शिंदे गटातील शेकडो कार्यकर्त्यांचा आज शनिवारी शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षात प्रवेश झाला. यावेळी उपस्थितांना मार्गदर्शन करताना उद्धव ठाकरे म्हणाले की शिवसेनेत दरोडा प्रवेश होत आहे. मातोश्रीचा परिसर गर्दीने गजबजून जात आहे. पण ही केवळ गर्दी नाही, तर लढणाऱ्या शिवसैनिकांची ही संघटना व हे सैन्य आहे. आज शिवसेनेत अनेकजण परत आले. भाजप व गद्दार गट किती दोंगी आहे हे हळूहळू सर्वांच्या लक्षात येत आहे. पण ही लढाई सोपी नाही. तुम्ही एका जोशात आहात, जिथे तर पाहिजे, पण त्याच बरोबरीने डोळे उघडे ठेवून सगळीकडे पाहा.

पालघर नगराध्यक्षपदाच्या निवडणुकीत त्रिकोणी लढत

■ दीपक मोहिते, पालघर, दि. २२ :
नगराध्यक्षपदाच्या निवडणुकीत सेनेचे (उबाठा) उत्तम पिंपळे, भाजपचे कैलाश म्हात्रे व शिवसेनेचे (शिंदे गट) उत्तम घरत हे तिघेजण आपले नशीब अजमावत आहे. वास्तविक हे तिघेही पूर्वाश्रमीचे शिवसैनिक आहेत. या तिघांपैकी उत्तम पिंपळे यांनी नगराध्यक्षपद भूषवले तर उत्तम घरत यांनी उपनगराध्यक्षपद भूषवले आहे. या निवडणुकीत हे तिघेही एकमेकांसमोर डंड थोपटून उभे आहेत.

त्यामुळे पालघर शहरातील राजकीय समीकरणे आगामी काळात बदलण्याची दाट शक्यता आहे. पालघरच्या शहरी भागात शिवसेनेला वाखणण्याजोगा जनाधार होता. पण पक्षफुटीनंतर या जनाधारचे विभाजन झाले. त्याचा फायदा या निवडणुकीत भाजपला होण्याची शक्यता आहे. भाजपने, शिवसेनेच्या कैलाश म्हात्रे यांना रिंगणात उतरवून आपण या निवडणुका स्वबळावर लढवण्याचे संकेत दिले आहेत. भाजपने घेतलेल्या या निर्णयामुळे शिंदे गटाचे मोठे नुकसान होण्याची शक्यता आहे. नगराध्यक्षपदासाठी उतरलेले हे तीनही उमेदवार दिग्गज नेते असल्यामुळे या निवडणुकीत चुरस वाढली आहे. या तिन्ही उमेदवारांची चांगली ओळख, कार्यकर्त्यांचा दांडगा जनसंपर्क आणि स्थानिक प्रश्नांची जाण लक्षात घेता निवडणूक अत्यंत अटीतटीची होण्याची चिन्हे स्पष्टपणे दिसत आहे. पाणी, रस्ते, ड्रेनेज, मार्केट व शहरातील वाहतूककोंडी, असे ज्वलंत प्रश्न प्रचारात कळीचे मुद्दे ठरणार आहेत.

शरद पवारांचे राज-उद्धव यांच्याशी युतीचे संकेत?

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :
आज मुंबईत शरद पवारांच्या नेतृत्वाखाली राष्ट्रवादी काँग्रेसची महत्वाची बैठक पार पडली. मुंबई महानगरपालिका निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर शरद पवार यांच्या राष्ट्रवादी काँग्रेसने शनिवारी एक महत्वाचा निर्णय घेतला.

या बैठकीत शरद पवार यांच्या पक्षाने मुंबई मनपाच्या निवडणुकीसाठी उद्धव ठाकरे आणि राज ठाकरे यांच्याशी युती करण्याचे संकेत दिले आहेत. सूत्रांच्या माहितीनुसार, राष्ट्रवादीच्या आजच्या बैठकीत मुंबई महापालिका निवडणुकीत युतीसाठी उद्धव बाळासाहेब ठाकरेंच्या शिवसेनेशी चर्चा करण्याचा निर्णय एकमताने घेण्यात आला. भाजप सोडून इतरांसोबत युती करण्यास हरकत नाही. समाजवादी पक्ष किंवा मनसे सोबतदेखील युती

लाडकी बहीण योजना बंद होणार नाही

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :
डहाणू नगर परिषद निवडणुकीचे वातावरण चांगलेच तापले असून, प्रचाराच्या मैदानात उतरलेल्या उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी गुरुवारी जोरदार शक्तिप्रदर्शन केले. लाडकी बहीण योजना कोणत्याही परिस्थितीत बंद होणार नाही. ही योजना म्हणजे काळ्या दगडावरची भगवी रेषा आहे. मी एकदा कमिटमेंट केली तर स्वतःचीही ऐकत नाही, अशा शब्दांत त्यांनी राज्य सरकारच्या योजना आणि नेतृत्वावर जनतेचा विश्वास टिकून असल्याचा दावा केला. डहाणूतील प्रचारसभेत त्यांनी शिवसेना शिंदे गटाच्या उमेदवारांना विजयी करण्यासाठी जनतेला आवाहन केले.

डहाणू नगर परिषद निवडणुकीत महाविकास आघाडीने एकत्रितपणे शिवसेना (उद्धव ठाकरे गट), काँग्रेस आणि राष्ट्रवादी (शरद पवार

आणखी स्पष्टता आली. त्यामुळे नगराध्यक्ष पदासाठी भाजप आणि शिंदे गट एकीकडे, तर महाविकास आघाडी दुसरीकडे अशा सरळ-साध्या लढतीचे चित्र उभे राहिले आहे. यंदाच्या निवडणुकीत डहाणूतील अनेक प्रभागांमध्ये थेट एकलएक उमेदवारांमधील लढतीची स्थिती निर्माण झाली आहे. प्रभाग क्रमांक २, ३, ५, ७, ११ आणि १२ या प्रभागांमध्ये उमेदवारांची संख्या फक्त दोन इतकीच असल्याने मतदारांकडून कोणत्या बाजूला कल झुकतो यावरच निकाल अवलंबून असेल. इतर प्रभागांमध्येही तीन ते चारपेक्षा जास्त उमेदवार मैदानात नसल्याने संपूर्ण निवडणूक सरळ, स्पष्ट लढतीची बनली आहे. स्थानिक राजकारणात ही स्थिती विशेष मानली जात असून, यामुळे प्रभागनिहाय प्रचार अधिक तीव्र होण्याची शक्यता आहे.

धक्का लागल्यामुळे घाटकोपरमध्ये वृद्धाची हत्या

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :
घाटकोपर परिसरात गुरुवारी रात्री चालण्यासाठी गेलेल्या एका ६५ वर्षीय वृद्धाची अज्ञात व्यक्तीने हत्या केली. घाटकोपर पोलिसांनी या प्रकरणी तपास करून अवघ्या पाच तासात हत्येचा छडा लावला. धक्का लागल्याच्या क्षुल्लक कारणावरून वृद्धाची हत्या केल्याची कबुली आरोपीने दिली. घाटकोपरमधील सीजीएस कॉलनी परिसरात एक वृद्ध गंभीर अवस्थेत रस्त्यालगत पडल्याची माहिती काही स्थानिक रहिवाशांनी घाटकोपर पोलिसांना दिली. त्यानुसार घटनास्थळी दाखल झालेल्या पोलिसांनी जखमी वृद्धाला खासगी रुग्णालयात दाखल केले. रुग्णालयात उपचार सुरू असताना त्याचा मृत्यू झाला. शवविच्छेदन अहवालात डोक्याला गंभीर इजा झाल्याचे समोर आल्यानंतर पोलिसांनी तत्काळ हत्येचा गुन्हा

दाखल करून तपास सुरू केला. सुरेंद्र पाचडकर (६५) असे यातील मृत वृद्धाचे नाव असून ते विक्रोळीमधील त्रिवेणी सोसायटीत वास्तव्यास होते. पाचडकर यांच्यावर हल्ला होताना एका महिलेने पाहिले होते. तिने याची माहिती पोलीसांना दिली. पोलिसांनी तत्काळ परिसरातील सीसी टीव्ही कॅमेऱ्यांतील चित्रण ताब्यात घेऊन आरोपीचा शोध सुरू केला. यावेळी एका सीसी टीव्ही कॅमेऱ्यात आरोपीचा चेहरा कैद झाला होता. त्यानुसार पोलिसांनी आरोपीची ओळख पटवून अवघ्या पाच तासांत त्याला घाटकोपर परिसरातून अटक केली. अमन वर्मा (१९) असे या आरोपीचे नाव असून तो घाटकोपरच्या रमाबाई नगराचे वास्तव्याला आहे. पाचडकर यांना आरोपीचा धक्का लागला. याच कारणावरून दोघांमध्ये बाचाबाजी झाली. यावेळी आरोपीने रस्त्यालगत पडलेल्या लोखंडी सळईने पाचडकर यांच्यावर हल्ला केला.

मुंबई महापालिकेच्या मतदारयादीतही वोट चोरी

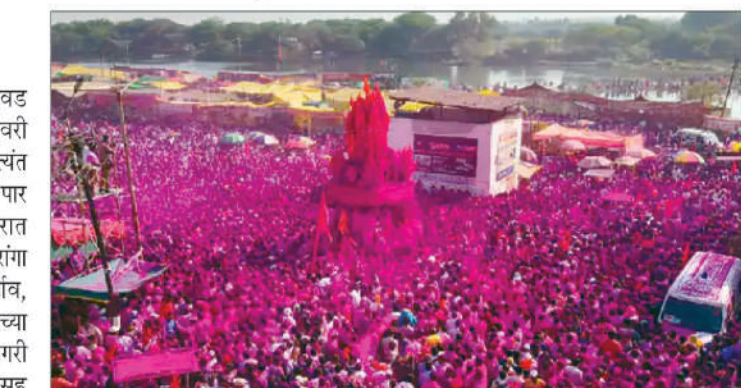
■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २२ :
मुंबई महापालिकेच्या निवडणुकीसाठी गुरुवारी जाहीर करण्यात आलेल्या प्रारूप मतदारयादीतही वोट चोरी झाल्याचा आरोप शिवसेनेचे (ठाकरे) नेते आदित्य ठाकरे यांनी केला. मतदारयादी प्रभागनिहाय विभागताना भाजपला फायदेशीर असे बदल केल्याचा आरोपही ठाकरे यांनी केला. मतदारयादी काटेकोरपणे तपास आणि अनियमितता समोर आण, असे आवाहन ठाकरे यांनी आपल्या कार्यकर्त्यांना, राजकीय पक्षांना आणि मतदारांना केले. मुंबई महापालिकेच्या निवडणुकीसाठी गुरुवार, २० नोव्हेंबर रोजी मतदारयादी जाहीर करण्यात आली. प्रारूप मतदार यादीवर २७ नोव्हेंबरपर्यंत हरकती व सूचना नोंदवण्यात येणार आहेत. तर ५ डिसेंबरला अंतिम मतदारयादी जाहीर होणार आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांसाठी १ जुलैपर्यंतची मतदारयादी पात्र ठरवण्याचा निर्णय राज्य निवडणूक आयोगाने घेतला आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीसाठी स्वतंत्र मतदारयादी तयार केली जात नाही. भारत निवडणूक आयोगाने तयार केलेली मतदारयादी वापरली जाते. मात्र १ जुलैपर्यंतची मतदारयादी विधानसभा मतदारसंघनिहाय आहे. ती प्रभाग निहाय विभागून त्याची प्रारूप यादी जाहीर करण्यात आली आहे. मात्र भाजपला फायदा होईल अशा पद्धतीने या मतदारयादीचे विभाजन

करण्यात आल्याचा आरोप आदित्य ठाकरे यांनी समाज माध्यमांवरून केला. मतदारयादी ही संगणकीय पद्धतीने वाचू शकत नाही (मशीन-रीडेबल), त्यामुळे जवळपास ४५ हजार मतदारांमधून नाव शोधण्यासाठी पूर्ण यादी पहावी लागेल, मतदारयादी हेतुपुरस्सर तयार करण्यात आल्याचा आरोप आदित्य ठाकरे यांनी केला. मतदारयादी रणनीतीपूर्वक, लोकसंख्येच्या आधारे आणि मतांच्या गणितानुसार फोडून, भाजप कमकुवत असलेल्या प्रभागांमध्ये मतदारांचे स्थानांतर करण्यात आले आहे, असाही आरोप ठाकरे यांनी केला आहे. काही ठिकाणी एका इमारतीतील मतदार दुसऱ्या प्रभागातच नाही तर संपूर्ण वेगळ्या विधानसभा मतदारसंघात दाखवण्यात आले आहेत. ही वोट चोरी आहे, अशीही टीका ठाकरे यांनी केली. मतदारयादीत घोळ ही निवडणूक आयोगाची अकार्यक्षमता असून त्यांना तत्काळ हटवायला हवे, अशीही मागणी ठाकरे यांनी केली. जर हे जाणीवपूर्वक केले जात असेल, तर मतदारांना त्यांच्या घटनात्मक अधिकारापासून वंचित करण्याच्या गुन्हातर्गत निवडणूक आयोगावर कार्यवाही झाली पाहिजे, अशीही टीका ठाकरे यांनी केली.

सिद्धोबाच्या जयघोषात म्हसवड रथोत्सव संपन्न

■ महासागर प्रतिनिधी
सातारा, दि. २२ :
सातारा जिल्ह्यातील म्हसवड येथे श्री सिद्धनाथ आणि माता जोगेश्वरी यांच्या रथोत्सवाचा महापर्व यंदाही अत्यंत उत्साहात आणि भक्तिमय वातावरणात पार पडला. पहाटेपासूनच मंदिर परिसरात दर्शनासाठी भाविकांच्या लांबच लांब रांगा लागल्या होत्या. शहरभर गुलाबाला चर्चा, ढोल-ताशांचा गजर आणि सिद्धोबाच्या नावाने चांगभलं, या जयघोषाने संपूर्ण नगरी भक्तिरंगात न्हाऊन निघाली. महाराष्ट्रामह कर्नाटक आणि आंध्र प्रदेशातील हजारो भाविकांनी उपस्थित राहून या ऐतिहासिक रथोत्सवाला भव्यता प्रदान केली. दिवाळी पाडव्यानंतर सुरू झालेला एक महिन्याचा विवाह सोहळा रथोत्सवाच्या रूपाने संपन्न झाला आणि यानिमित्त भाविकांनी दर्शन घेतलं.

ठारलेल्या मुहूर्तावर सालकरी परिवाराच्या घरातून वाजणाऱ्या उत्सवमूर्ती रथावर विराजमान करण्यात आल्या. मानाच्या सासन काट्यांच्या भेटीनंतर रथाची

मुख्य मार्ग भक्तांनी गजबजले, तर गुलालाच्या झोतात सारा परिसर लालेलाल झाला. यंदा माण नदीपात्रात पाणी असल्यामुळे रथोत्सवाचा मार्ग थोड्या बदलासह पारंपरिक पद्धतीने पार पडला. बायपास रस्त्यातून नगरपरिषद, महात्मा फुले चौक, साताराखंडपूर रस्त्यावर पोहोचला. येथे श्री सिद्धनाथ यांच्या बहिणीस साडी-चोळीचा मानाचा ओहरे देण्यात आला.

शिवसेनाप्रमुखांच्या स्मृतीस्थळाजवळ भाजपचे आंदोलन

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :
डोंबिवली- ठाणे लोकलमधील किरकोळ वादातून १९ वर्षीय विद्यार्थी अर्णव खेरे यांच्या आत्महत्येपर्यंत पोहोचलेल्या घटनेने संपूर्ण मुंबई हादरली आहे. लोकल ट्रेनमध्ये चढताना अर्णवने हिंदीत संवाद साधल्यावर काही प्रवाशांनी त्याच्यावर मराठी बोलता येत नाही का? मराठी बोलण्याची लाज वाटते का? असे प्रश्न वारंवार विचारले. त्यानंतर त्याला शिवीगाळ आणि मारहाण झाल्याचे प्राथमिक तपासात समोर आले आहे. या प्रकारानंतर मानसिक तणावाखाली गेलेल्या अर्णवने घरी परतल्यानंतर अत्यंत धक्कादायक पाऊल उचलत गळफास घेऊन आत्महत्या केली. या दुर्घटनेनंतर परिसरात शोककळा पसरली असून, भाषावादामुळे तरुणाचे आयुष्य हिरावले गेले, याबद्दल सर्वत्र संताप व्यक्त होत आहे. या घटनेनंतर राजकीय वातावरण आणखी तापले असून, भाजपने ठाकरे

गटावर थेट निशाणा साधत मुंबईत सद्बुद्धी द्या प्रार्थना आंदोलन आयोजित केले. बाळासाहेब ठाकरे यांच्या स्मृतीस्थळाजवळ हे आंदोलन पार पडले. भाजप नेते, पदाधिकारी आणि कार्यकर्त्यांनी काळ्या फिती बांधून निःशब्द आंदोलन करत या घटनेचा तीव्र निषेध नोंदवला. भाषा ही संपर्काचे साधन आहे, संघर्षाचे नाही, अशा आशयाचे फलक घेऊन या आंदोलनात उपस्थितांनी

भाषावादच्या विरोधात भावना व्यक्त केल्या. या कार्यक्रमात मुंबई भाजप अध्यक्ष अमित साटम, आमदार अतुल भातखळकर आणि अनेक स्थानिक पदाधिकारी सहभागी झाले. अमित साटम यांनी आंदोलनात बोलताना काही राजकीय पक्षांवर थेट आरोप केले. संपलेले राजकारण शेत ठेवण्यासाठी भाषावाद आणि प्रांतवाद पेटवण्याचा उद्योग काही नेत्यांकडून

करण्यात येतो. अर्णवसारख्या निरपराध मराठी तरुणाला मुद्दाम निर्माण केलेल्या तणावाचा फटका बसला. ही केवळ राजकीय स्वाध्याची परिणती आहे, असे त्यांनी सांगितले. त्यांनी पुढे म्हटले की, समाजात द्वेष निर्माण करण्याच्या सुबुद्धी मिळवी म्हणून आम्ही प्रार्थना केली. प्रत्येक माणसाने दुसऱ्या माणसास समानतेने वागवणे हेच मानवतेचे खरे तत्त्व आहे, असेही ते म्हणाले.

अकोला

पान 3

जिल्ह्यात पाच दिवसांत ११ नवीन कुष्ठरुणांची नोंद

राज्यात १७ नोव्हेंबर ते २ डिसेंबर २०२५ या कालावधीत कुष्ठरोग शोध मोहीम सुरू

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

राज्यभर राबविण्यात येत असलेल्या कुष्ठरोग शोध मोहिमेअंतर्गत अकोला जिल्ह्यात मागील पाच दिवसांत (१७ ते २१ नोव्हेंबर) एकूण ११ नवीन कुष्ठरुण आढळून आले आहेत. जिल्हाधिकारी मीना वर्षा, मुख्य कार्यकारी अधिकारी अनिता मेथ्राम, तसेच उपसंचालक डॉ. सुशील कुमार वाकचौर यांच्या मार्गदर्शनाखाली ही मोहीम सुरू आहे. जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. बळीराम गाढवे, जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉ. आरती कुलवाल आणि संचालक डॉ. दिलीप रणम ले यांच्या नियोजनानुसार जिल्ह्यात मोठ्या प्रमाणावर तपासणी मोहिम राबविण्यात येत आहे.मोहिमेच्या पहिल्या पाच दिवसांत ५५९५५१ नागरिकांची तपासणी करण्यात आली असून त्यापैकी ३९९६ संशयित रुग्णांची नोंद झाली आहे. नवीन निदान झालेले ११ रुग्णांवर तात्काळ उपचार सुरू करण्यात आले आहेत. यापूर्वी उपचार घेत असलेल्या १३९ रुग्णांसह जिल्ह्यात सध्या एकूण १५० रुग्णांवर उपचार सुरू आहेत.गाव पातळीवर जागरूकता आणि घराघरातील सर्वेक्षणासाठी १०४२ पथके आणि २०८

पर्यवेक्षक नेमण्यात आले आहेत. आशा स्वयंसेविका, आरोग्य कर्मचारी, वैद्यकीय अधिकारी आणि समुदाय आरोग्य अधिकारी हे सक्रिय सहभाग घेत असून जिल्हास्तराी अधिकारी सतत भेटी देऊन मोहीम पाहणी करत आहेत.कुष्ठरोग हा दिसायला साधा वाटला तरी गंभीर आजार असून त्याचे दोन प्रकार पी.बी. (एक डाग असलेले) ६ म हिऱ्यांचा उपचारएम.बी. (दोन किंवा अधिक डाग असलेले) १२ महिन्यांचा उपचार या आजाराचा अदिशयन कालावधी अत्यंत मोठा असून ३ ते १० वर्षे, तर काहीवेळा २५ वर्षांपर्यंत लक्षणे दिसू शकतात.

रस्ते अपघातांची वाढती संख्या

अकोला : रस्ते अपघाताच्या संख्येत दिवसेंदिवस वाढ होत आहे. हेलमेट न वापरल्याने डोक्याला गंभीर दुखापत होऊन मृत्यू होणाऱ्यांची संख्या अधिक आहे. तरीदेखील दुचाकीस्वार हेलमेटचा वापर करताना दिसत नाही.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचा ऐतिहासिक निर्णय; देशभरातील कामगारांना मिळाला न्याय : कामगार मंत्री अॅड. आकाश फुंडकर

नवीन श्रमसंहिता लागू: कामगारांच्या हक्कांचे संरक्षण, सामाजिक सुरक्षितता आणि व्यवसाय सुलभता वाढेल

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) : भारतात आजपासून चार नवीन श्रम संहिता देशभरात पूर्णपणे लागू झाल्या आहेत. केंद्र सरकारने हा इपेतिहासिक निर्णयव्ह घेतला आहे, त्यामुळे कामगारांच्या हक्कांचे संरक्षण, सामाजिक सुरक्षितता आणि व्यवसाय सुलभता वाढेल. या क्रांतिकारी निर्णयाद्वारे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी कामगार बांधवांना न्याय मिळवून दिला आहे, अशी प्रतिक्रिया राज्याचे कामगार मंत्री तथा अकोला

जिल्ह्याचे पालकमंत्री अॅड. आकाश फुंडकर यांनी व्यक्त केली आहे.कामगार मंत्री अॅड. फुंडकर म्हणाले की, नव्या श्रम संहितांमुळे कामगारांना विशेषतः आयटी, गिग इकॉनॉमी आणि असंघटित क्षेत्रातील ४० कोटी कामगारांना किमान वेतन, वेळेवर पगार, ओव्हरटाइम, पीएफ आणि ग्रॅज्युइटीसारख्या सुविधा मिळतील. कामगार हिताय कामगार सुखाय ठरणाऱ्या ह्या निर्णयाचे मी मनापासून स्वागत करतो आणि पंतप्रधान नरेंद्र मोदी

आणि मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन आणि आभार मानतो, अशी प्रतिक्रिया कामगार मंत्र्यांनी व्यक्त केली आहे.

ऑनलाइन तक्रार निवारण पोर्टल कार्यान्वित

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

महिला व बालविकास मंत्रालयाने 'शी-बॉक्स' हे ऑनलाइन तक्रार निवारण पोर्टल सुरू केले आहे. आता या पोर्टलवर सर्व खासगी आस्थापनांना नोंदणी करणे बंधनकारक केले आहे. लैंगिक छळ (प्रतिबंध, मनाई आणि निवारण) कायद्याच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी हा निर्णय घेतला आहे. ज्या आस्थापनांमध्ये १० किंवा त्याहून अधिक कर्मचारी आहेत, तेथे अंतर्गत तक्रार निवारण समिती असणे आवश्यक आहे. सर्व शासकीय, निमशासकीय, खासगी आस्थापनांनी या निर्देशाचे पालन करून आपल्या संस्थेची 'शी-बॉक्स' पोर्टलवर त्वरित नोंदणी करण्याचे आवाहन केले आहे.

आर्थिक फसवणूकप्रकरणी आरोपीला नागपुर येथून अटक

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

दिनांक १२/०५/२०२५ रोजी फिर्यादी नामे अजय दिनकर देशपांडे, रा. अकोला यांनी पोलीस स्टेशन सिव्हील लाईन येथे तक्रार दिली की, त्यांना अज्ञात व्यक्तीने फोन करून शेरार मार्केट ट्रेंडींग मध्ये गुंतवणूक केली की जास्त नफा मिळवून देईल असे आश्वासन दिले, त्यानंतर फिर्यादी यांनी अज्ञात व्यक्तीवर विश्वास ठेवून त्याचे सांगण्याप्रमि एकूण २,५८,२१,००० /- रुपये रकमेची गुंतवणूक केली. त्यानंतर फिर्यादी यांनी झालेल्या नफ्याबाबत अज्ञात व्यक्तीस विचारणा केली असता फिर्यादीस उडवाउडवीचे उत्तरे दिली व आणखी गुंतवणूक करण्यास सांगितले. तेव्हा फिर्यादीस आपली फसवणूक झाल्याचे समजले वरून त्यांनी पो. स्ट. सिव्हील लाईन येथे अप क. १७० / २०२५ कलम ३१८ (४), ३१९ (२), ३(५), बी. एन. एम. सहकलम ६६ (ड) माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम २००० प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला. त्यानंतर सदर तपास मा. पोलीस अधीक्षक साहेब यांचे आदेशाने सायबर पोलीस स्टेशन येथे वर्ग करण्यात आला.

सदर गुन्हाचे गांभीर्य लक्षात घेऊन आधुनिक

तंत्रज्ञानाचा वापर करून तसेच डिजिटल खुणा आणि तांत्रिक माहितीच्या आधारे आरोपीचा माग काढण्यात आला. दिनांक २१/११/२०२५ रोजी मा. पोलीस अधीक्षक साहेबाच्या आदेशाने पोस्टे सिव्हील लाईन येथून पोउपनि संदीप बालोद, पोस्टे सिव्हील लाईन व पोहवा. प्रशांत केदार, पो. अम. अतुल अजने व तेजस देशमुख पोस्टे सायबर हे आरोपी अटक करणेकामी नागपुर महाराष्ट्र येथे रवाना झाले.

थोडक्यात

करवाढ प्रकरणी सर्वोच्च न्यायालयात सुनावणी

अकोला : महापालिकेने केलेल्या वादग्रस्त मालमत्ता करवाढीच्या प्रकरणाची सर्वोच्च न्यायालयात येत्या २६ नोव्हेंबर रोजी सुनावणी होणार आहे. मागील ८ ते ९ वर्षांपासून न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या या महत्वाच्या प्रकरणाकडे संपूर्ण शहराचे लक्ष लागले आहे. या सुनावणीसाठी अकोला महापालिकेच्या विधी विभागातील अधिकाऱ्यांचे एक पथक अकोल्यातून दिल्लीला रवाना होणार असल्याची माहिती प्राप्त झाली आहे. महापालिकेने २०१७ मध्ये केलेल्या मालमत्ता कऱामध्ये केलेल्या वाढीला आव्हान देत माजी नगरसेवक डॉ. जीशान हुसेन यांनी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठात जनहित याचिका दाखल केली होती. उच्च न्यायालयाने ९ ऑक्टोबर २०१९ रोजी ही करवाढ रद्द करण्याचा महत्त्वपूर्ण निर्णय दिला होता. या निर्णयाला आव्हान देत महापालिकेने सर्वोच्च न्यायालयात अपील दाखल केले. त्यावर १३ ऑक्टोबर २०२० रोजी सर्वोच्च न्यायालयाने उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाला स्थगिती दिली. तेव्हापासून हे प्रकरण सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित आहे. दरम्यान, काही महिन्यांपासून या प्रकरणासाठी वारंवार तारखा निश्चित करूनही, काही कारणास्तव सुनावणी टळत होती. यापूर्वी, १०४ व्या क्रमांकावर प्रकरण असल्याने सुनावणी होण्याची शक्यता होती, पण ती होऊ शकली नाही. यामुळे ही सुनावणी आता २६ नोव्हेंबरला होणार आहे. दरम्यान, महापालिकेने थकबाकीदार करदात्यांकडून दंडासह कर वसूल करण्याची प्रक्रिया सध्या सुरूच ठेवली आहे. २६ नोव्हेंबरला होणाऱ्या या सुनावणीवर मनपाची आर्थिक बाजू आणि कराचे भविष्य अवलंबून असल्याने या निकालाकडे सर्वसामान्य नागरिक आणि करदात्यांच्या नजरा लागल्या आहेत.

अकोल्यात थंडीचा जोर वाढला!

अकोला: अकोला शहरासह संपूर्ण जिल्ह्यात गेल्या काही दिवसांपासून थंडीचा जोर लक्षणीय वाढला आहे. सकाळी दाट धुक्याची चादर पसरत असून तापमानात झालेल्या घसरणीमुळे नागरिकांना गरठ्याचा तीव्र अनुभव येत आहे. विशेषतः शाळकीय विद्यार्थी, शेतकरी कामगार जाणारे कर्मचारी तसेच शेतकऱ्यांना थंडीचा सर्वाधिक त्रास होत आहे. रात्रीच्या वेळीही थंडीची तीव्रता वाढल्याने नागरिकांनी घराबाहेरील हालचाल कमी केली आहे. बाजारपेठांमध्ये उबदार कपड्यांची मागणी वाढली असून हॉटेलांमध्ये चहा-काफीचा दुकानांवर गर्दी दिसत आहे. हवामान विभागाने आगामी काही दिवसांत तापमान आणखी घसरण्याची शक्यता वर्तवली आहे. त्यामुळे नागरिकांनी उबदार कपड्यांचा वापर करून आरोग्याची काळजी घ्यावी.

अकोला पोलिस दलात 'प्राथमिक व विभागीय चौकशी' विषयावर मार्गदर्शन कार्यशाळा

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

अकोला पोलीस दलातर्फे पोलिस अधिकाऱ्यांच्या कार्यक्षमता व अनुसंधान कौशल्यात भर घालण्यासाठी 'प्राथमिक चौकशी व विभागीय चौकशी' या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन दिनांक २२.११.२०२५ रोजी विजय हॉल पोलीस अधीक्षक अकोला येथे दुपारी ०३ वा. करण्यात आले. या कार्यशाळेचे मार्गदर्शन मा. पोलिस अधीक्षक अकोला श्री. अर्चित चांडक यांच्या सर्वंकष मार्गदर्शनाखाली, तर कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान अपर पोलीस अधीक्षक अकोला श्री. चंद्रकांत रेड्डी यांनी भूषविले. कार्यशाळा करीता विधीतज्ञ श्री. नरेंद्र राजपुरोहित हे प्रमुख

प्रशिक्षक म्हणून उपस्थित होते.

कार्यक्रमाची सुरुवात मान्यवरांच्या मनःपूर्वक स्वागताने झाली. त्यानंतर विधीतज्ञ श्री. राजपुरोहित यांनी प्राथमिक चौकशी

आणि विभागीय चौकशी प्रक्रिया, त्यातील उद्देश, नियमावली, तसेच अंमलबजावणीतील महत्वाच्या बाबींवर सखोल माहिती दिली.

मुख्यमंत्री मंगळवारी अकोल्यात

हिवरखेडला जाहीर सभा

हिवरखेड : राज्याचे मुख्यमंत्री लाडक्या बहिणीचे देवाभाऊ देवेंद्र फडणवीस यांचा अकोट तेलहारा व हिवरखेड नगरपरिषद निवडणुकीसाठी प्रचारार्थ २५ नोव्हेंबर रोजी अकोला जिल्ह्यात असून त्यांची हिवरखेड येथे देशमुख नगर बसस्टॅंड येथे भाजपा कडून सुलभाताई रमेश दुतोंडे, मायाताई घुले, वैशाखी शेडे पालीवाल या निगराध्यांच्या उमेदवारासह नगरसेवकांच्या उमेदवारांच्या प्रचारार्थ सभेला सभोवतेंत करण्यासाठी आमदार रणधीर सावरकर खासदार अनुप धोत्रे अॅड आकाश फुंडकर पालकमंत्री या विभागाचे विकास महर्षी आमदार प्रकाश भारसाकळे यांच्या नेतृत्वाखाली भाजपा पदाधिकाऱ्यांनी पाहणी केली व या जाहीर सभेत २५ हजार पेक्षा जास्त नागरिक उपस्थित राहणार असून ७८ नगरसेवकांच्या प्रचारार्थ सभेसाठी येणार आहेत या दृष्टीने वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या देण्यात आले आहे विजय अग्रवाल भाजपा जिल्हा अध्यक्ष संतोष शिवरकर डॉक्टर अमित कावरे माधव मानकर डॉ संजय शर्मा उमेश पवार राजेश रावणकर हरीश टावरी गोपाल मोहोळ मोशे दुतोंडे गणेश रोटे,संदीप उगले संदीप पालीवाल डॉक्टर संजय शर्मा संजय जोशी रमेश दुतोंडे बाळासाहेब नेरकर किरण सेदाणी सुदाम राजूत सह विविध कार्यकर्त्यांकडे जबाबदारी देण्यात आल्या आहेत. भाजपाने प्रचारार्थ आघाडी घेतली असून भारतीय जनता पक्षाचे नेते वेगवेगळ्या भागांमध्ये प्रचारात फिरत असून वेगवेगळ्या जाती जमाती च्या घटकांना भाजपाने उमेदवारी दिली आहे आणि भारतीय जनता पक्षाने सभेची जय्यत तयारी सुरू केली

पातुर वाशिम महामार्गावर दिंडीत टॅकर घुसल्याने दोन वारकरी जखमी

टॅकर चालकाविरुद्ध गुन्हा दाखल

■पातुर,दि २२ (प्रतिनिधी) :

पातुर वाशिम महामार्गावर माळराजुरा पातुरघाटा जवळ दि.२१/११/२०२५ रोजी सकाळी साडेअठ्ठा वाजता दरम्यान चालक आकाश विलास राजत वय २९ वर्ष व्यवसाय चालक रा. मुंगळा ता. मालेगाव जि. वाशिम यांच्या तक्रारीवरून मा ळराजुरा घाटाजवळ आरोपी टॅकर क झइ ४६ थ ८७८५ च्या चालकाने टॅकर समोरून पालखी जात आहे हे माहीती असतांना रस्त्याच्या परीस्थितीकडे दूलक्ष करून टॅकर भरधाव वेगाने व निष्काळजीपणे चालवून दिंडीच्या मागे असलेल्या महींद्रा सुप्रे गाडी क्रमांक चक ३७ त ६२१२ मागुन जोराने धडक दीली. टॅकरच्या धडकेमुळे माझे गाडीच्या बाजूला पायदळ चालत असलेल्या पालखीतील वारकरी नामे भागवत बबनराव देशमुख वय ३६ वर्ष , दिपक वसंतराव भंगी वय ३५ वर्ष दोन्ही रा. शिरपुर हे वारकरी जखमी झाले आहे.पोलीस सूत्रांनी दिलेल्या माहितीनुसार फिर्यादी आकाश राजूत मी समक्ष पोलीस स्टेशन ला येवुन जबानी रिपोर्ट वरून राजेश प्रकाश राजत रा. मुंगळा ता मालेगाव जि. वाशिम यांचे महींद्रा सुप्री गाडी क्रमांक चक ३७ त ६२१२ यावर चालक म्हणून काम करतो. दि. २१/११/२०२५ रोजी गजानन महाराज पालखी शिरपुर वरून मेडशी व तेथुन शुक्रवारी शेगाव येथे जाण्यासाठी निघाली होती .सकाळी ०९/३० वा च्या सुमारासपालखीचे

दर्शनाकरीता अंश संतोष राजूत यांचे परीवारातील लोक घेवुन मुंगळा येथुन पातुर रोडने पालखी जवळ आली व गाडीतील लोक पालखी मध्ये उतवुन मी गाडी पालखीच्या मागे मागे येत असताना माळराजुरा घाटाजवळ टॅकर क झइ ४६ थ ८७८५ च्या चालकाने टॅकर समोरून पालखी जात आहे हे माहीती असतांना रस्त्याच्या परीस्थितीकडे दूलक्ष करून टॅकर भरधाव वेगाने व निष्काळजीपणे चालवून दिंडीच्या मागे असलेल्या माझे ताब्यातील महींद्रा सुप्रे गाडी क्रमांक चक ३७ त ६२१२ मागुन जोराने धडक दीली. त्यामुळे सुप्रे गाडीचे नुकसान झाले व टॅकरच्या धडकेमुळे माझे गाडीच्या बाजूला पायदळ चालत असलेल्या पालखीतील वारकरी नामे भागवत बबनराव देशमुख वय ३६ वर्ष, दिपक वसंतराव भंगी वय ३५ वर्ष दोन्ही रा. शिरपुर हे वारकरी जखमी झाले आहे.

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

अकोला जिल्ह्यात शेतकऱ्यांच्या अन्यायकारक अटी, खरेदीतील विरोध आणि मर्यादित खरेदी धोरणाविरुधात उसळलेल्या संतापाचे रूपांतर भव्य कापूस पायी दिंडीत झाले. प्रहार जनशक्ती पक्षाच्या नेतृत्वाखालील या दिंडीत राष्ट्रवादी शरदचंद्र गट तसेच काँग्रेस पक्षातील पदाधिकारी आणि कार्यकर्त्यांनीही सक्रीय सहभाग नोंदवत ऐतिहासिक एकजुट दाखवली. अकोट कृषी उत्पन्न बाजार समितीतून दिंडीची शिस्तबद्ध सुरुवात सकाळी अकोट कृषी उत्पन्न बाजार समिती येथे सर्व कार्यकर्ते आणि शेतकरी मोठ्या संख्येने एकत्र जमले. समिती गेटवरील हनुमंत रायाच्या मंदिराचे दर्शन घेऊन दिंडीची सुरुवात करण्यात आली. शिस्त, संयम आणि एकतेचे दर्शन घडवत दिंडीने अकोट-अकोला मार्ग धरला. सरकारने शेतकऱ्यांच्या कापूस खरेदीवर घातलेल्या नव्या मर्यादा आणि अटींवर जोरदार नाराजी व्यक्त करत, शेतकऱ्यांना दहा-बारा किंटांल उत्पादन असूनही फक्त पाच किंटांल साठ किलोपर्यंतची

मर्यादा लावणे हा सरळ-सरळ अन्याय आहे,ह्म असा आरोप या नेत्यांनी केला. त्यातही एकाच सातबाऱ्यावर घरातील चार नावे असतानाही प्रत्येकी २०० रुपये देऊन स्वतंत्र अॅफिडेव्हिट करावे लागणे हाला कार्यकर्त्यांनी 'शेतकऱ्यांना चोर ठरवण्याचा प्रयत्न' अशी कठोर टीका केली.भव्य दिंडीला विविध पक्षांचा हातबहुलसहकार बांधवांच्या पाच महत्त्वपूर्ण मागण्यांसाठी ही दिंडी निघाली असून, यास राष्ट्रवादी शरदचंद्र गटाचे श्रेयश चौधरी, धीरज हिंगणकार, तसेच काँग्रेस पक्षाचे कपिल ढोके आणि कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे सभापती प्रशांत पाचडे यांनी पत्राद्वारे जाहीर पाठिंबा दिला.

शिवारायांच्या पुतळ्याचे पूजन करून दिंडीला प्रस्थान अकोट शहराबाहेरील विजय नगर येथून निघणाऱ्या दिंडीने प्रथम छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्याचे पूजन आणि हारापण केले. त्यानंतर देशभक्तीपर गीतांनी सजवलेल्या रथासह कापूस भरलेल्या ट्रॅक्टर-ट्रॉल्यांच्या ताप्यातून दिंडी वाकळा, देवरी फाटा, कुटासा फाटा, तरोडा-मरोळा, दादराव सपकाळ परिसर, मोहकार परिवार, पंकज फोकमारे, निवृत्ती वामखडे, कैलास कौऊटकार, गजानन जिरिंग आदी ठिकाणी नागरिकांनी कार्यकर्त्यांचे स्वागत केले.

महासागर अकोला

●रविवार,दि.२३ नोव्हेंबर २०२५

पान
६

अकोला-अकोट ब्रॉडगेज मार्गाचा तिसऱ्या वर्धापन दिन!

३ वर्षांत फक्त ३ गाड्या, समस्या व मागण्या 'जैसे थे'

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

बहुप्रतिक्षित अकोला ते अकोट ब्रॉडगेज रेल्वे मार्गाला २३ नोव्हेंबर २०२२ रोजी लोकार्पण होऊन आज तीन वर्षे पूर्ण होत आहेत. पाच राज्यांच्या कनेक्टिव्हिटीसाठी महत्वाच्या असलेल्या या मार्गावर तीन वर्षांच्या काळात केवळ तीनच रेल्वेगाड्या धावत आहेत, तर प्रवाशांच्या समस्या आणि मागण्या आजही 'जैसे थे' राहिल्या आहेत. गांधीग्राम पुलामुळे मिळाली 'मुहुर्तमेढ' या मार्गाची चाचणी जुलै २०२० मध्येच पूर्ण झाली होती, तरीही हा मार्ग सुरू करण्यास विलंब होत होता. मात्र, ऑक्टोबर

२०२२ मध्ये पूर्णा नदीवरील गांधीग्राम पुलाला तडे गेल्याने तो वाहतुकीसाठी बंद करण्यात आला. या संकटानंतर अचानक लोकप्रतिनिधींना जाग आली आणि तातडीने २३ नोव्हेंबर २०२२ रोजी अकोला-अकोट रेल्वे मार्ग सुरू करण्यात आला. नागरिकांच्या म्हणण्यानुसार, गांधीग्राम पुलाच्या दुर्घटनेम जेव्हा हा मार्ग सुरू झाला, पण त्यानंतर मात्र या मार्गाच्या विकासाकडे पूर्ण दुर्लक्ष झाले आहे. तीन वर्षांत मार्गावर गाड्यांची संख्या वाढवण्यासाठी किंवा सुविधा पुरवण्यासाठी लोकप्रतिनिधींकडून कोणताही ठोस प्रतिसाद मिळालेला नाही.

प्रवाशांच्या प्रमुख मागण्या: कनेक्टिव्हिटी आवश्यक प्रवाशांच्या सोयीसाठी आणि मार्गाचा पूर्ण क्षमतेने उपयोग होण्यासाठी खालील महत्वाच्या मागण्या प्रलंबित आहेत: १) डेमोची कनेक्टिव्हिटी: नागपूर-

मुंबईकडे जाणाऱ्या रेल्वेच्या वेळापत्री जुळवून 'डेमु' (अचरण) ची कनेक्टिव्हिटी सुरू करावी. २) आरक्षण काउंटर: अकोट रेल्वे स्थानकावर तातडीने तिकीट आरक्षण (टशीशीरिंगिळेप) काउंटर सुरू करण्यात यावे. ३) फेऱ्या वाढवा: मार्गावरील सध्याच्या फेऱ्यांमध्ये किमान दोन फेऱ्यांची वाढ करण्यात यावी. ४) लोको रिहर्सल: अकोट येथे इंजिन रिहर्सल (डेली टशीशीरिंग) ची व्यवस्था करण्यात यावी. ५) सुविधा व स्टाफ: अकोट रेल्वे स्थानकावर पुरेशी प्रकाश व्यवस्था आणि आवश्यक ऑफिस स्टाफ देण्यात यावा. प्रवाशांची गैरसोय टाळण्यासाठी आणि खंडवा रेल्वे मार्गाचे काम पूर्ण होईपर्यंत या ब्रॉडगेज मार्गाचा अधिक चांगला वापर करण्यासाठी तातडीने या मागण्या पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

कै काकासाहेब ठोंबरे
स्मृती सार्वजनिक
वाचनालयाच्या वतीने दोन
दिवसीय व्याख्यानमाला

अकोला: वाचकांच्या बौद्धिक विकासासाठी अनेक उपक्रम राबविणाऱ्या स्थानिक कै काकासाहेब ठोंबरे स्मृती सार्वजनिक वाचनालयाच्या वतीने वाचनालयाच्या संस्थापिका स्व बेबीताई हरिदास यांच्या स्मृती प्रित्यर्थ दोन दिवशीय व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात आले आहे. दिनांक २९ व ३० नोव्हेंबर रोजी सायं ६ वाजता जठारपेठ रोडवरील रा.तो. आयुर्वे द महाविद्यालयाच्या प्रांगणात आयोजित या दोन दिवशीय व्याख्यान मालेत प्रख्यात लेखिका, बहुभाषिक समीक्षक, संस्कृत व अध्यात्मिक तज्ञ डॉ धनश्री लेले या विविध विषयांवर व्याख्यान सादर करणार आहेत. शनिवार दि २९ नोव्हेंबर रोजी साय ६ वाजता अविनाश देव यांच्या अध्यक्षतेत आयोजित या व्याख्याना च्या प्रथम पुण्यात डॉ लेले या ज्ञानेश्वरीतील कर्मयोग या विषयावर व्याख्यान सादर करणार आहेत.

जुने शहर परिसरातील स्मशानभूमीची दुरवस्था

अकोला : जुने शहरातील स्मशानभूमीची दुरावस्था झाली आहे. अपुरा निधी, प्रशासकीय दुर्लक्ष आणि लोकप्रतिनिधींच्या निष्काळजीपणामुळे जुन्या शहरातील गुलजार पुऱ्यातील स्मशान भूमीची अनेक दिवसांपासून दुरावस्था झाली आहे. अग्निसंस्कारासाठी जागा नसणे. सोयी सुविधांचा अभाव, आहे. अस्वच्छता आणि सुरक्षा नसणे, यासारख्या समस्या उद्भवत आहेत. याकडे स्थानिक प्रशासन आणि आजी- माजी नगरसेवक या समस्यांकडे दुर्लक्ष झाल्यामुळे दुरवस्था वाढतच आहे. स्मशानभूमीच्या छतावरिल टिनपत्रे सडले. सरणावर पावसाचे पाणी गळत असते. स्मशानभूमीमधील लोखंडी खांब किंवा सिमेंटचे खांब जुने झाले आहेत. कचरा साचलेला असून, अस्वच्छता पसरलेली आहे. या समस्येवर तोडगा काढण्याची मागणी होत आहे.

पंचशील वाडीत प्रचंड संताप
५२ वर्षांची सत्ता, अडीच वर्षांचे नगराध्यक्षपद: तरीही विकास शून्य

■मुर्तिजापुर,दि २२ (प्रतिनिधी) :

मुर्तीजापूर नगर परिषद निवडणुकीच्या तोंडावर प्रभाग क्रमांक ६, पंचशील वाडीत नागरिकांचा रोष टोकाला पोहोचला आहे. दलित वस्ती असलेल्या या भागात आजही रस्ते नाहीत, घरकुल नाही, नळ आहेत पण पाणी नाही. नाल्यांची सफाई होत नाही, कचऱ्याचे ढीग दररोज वाढत आहेत. नागरिकांच्या मूलभूत गरजांकडे पूर्णपणे दुर्लक्ष झाल्याने संताप उफाळला असून दलित वस्तीचा निधी इतरत्र वळवला गेला का, हा गंभीर सवाल थेट जनतेतून उपस्थित होत आहे. नजुल समस्ये मुळे घरकुलाचा लाभ मिळत नाही आणि वारंवार नगर प्रशासनाला गुहार करूनही न्याय मिळाला नाही, अशी कडवट भावना नागरिकांत खोलवर रुजली आहे. या सर्व परिस्थितीत अर्धशतकाहून अधिक काळ प्रभागावर सत्ता उपभोगणारे आणि योगायोगाने नगराध्यक्षपदाचा अडीच वर्षे लाभ मिळवणारे माजी नगरसेवक निशाण्यावर आहेत. अडीच वर्षे नगराध्यक्ष म्हणून मिळालेल्या शेवटच्या सहा महिन्यांचा कार्याकाळ अचानक दुसऱ्याला का देण्यात आला, यामागील गुप्त हेतू नेमका कोणता होता आर्थिक, राजकीय की स्वतःच्या फायद्यासाठीचा काही सौदा? या तर्कवितर्कामुळे संपूर्ण तालुक्यात चर्चा पेटली आहे. नागरिकांचे म्हणणे आहे की माजी नगरसेवकांनी स्वतःच्या

शाळेच्या कामांसाठी प्रशासनावर दबाव, तक्रारी आणि प्रसिद्धीसाठी माध्यमांचा वापर केला, परंतु प्रभागाच्या विकासासाठी मात्र एकही ठोस पाऊल उचलले नाही. पंचशील वाडीतील नागरिक आज एका सुरात म्हणत आहेत ५२ वर्षे दिली, शिक्षासाचा गैरवापर झाला. आमच्या वाडीत एक वीटही लावली नाही, आणि आम्हाला फक्त आश्वासनांची धूळ दिली. आता नाही चालणार! इव्हा प्रभाग क्रमांक ६ मध्ये नागरिकांनी यंदा निष्पक्ष, स्वच्छ प्रतिमेचा, जमिनीवर उतरून काम करणारा खरा गरिबांकडे पाहणारा युवानेता निवडण्याचा ठाम निर्णय घेतला आहे. पंचशील वाडीत उसळलेला हा संताप आता मुर्तीजापूरच्या राजकीय वातावरणाचे समीकरण बदलून टाकेल, अशी चिन्हे स्पष्ट दिसत आहेत.

अकोल्यात साधना सत्संग
सोहळा उत्साहात संपन्न

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

सनातन संस्थेच्या वतीने जिज्ञासूसाठी साधना, स्वतःतील स्वभावदोष व अहंकार निर्मूलन कसा करावा तसेच सण , व्रत वैकल्प यांचा अध्यात्म शास्त्रीय दृष्टिकोन ; प्रत्यक्ष आणि ऑनलाईन सत्संगाच्या माध्यमातून सांगण्यात येतो. अकोला शहरातील सत्संगाशी जोडलेले शंभर जिज्ञासूंनी आज सत्संग सोहळ्याचा लाभ घेतला. जीवनामधील सत्संगाचे महत्त्व विशद करताना सौ मंगला पांडे म्हणाल्या 'सत्संगत्वे निः संतान्तम्' अर्थात विविध प्रलोभनामुळे मनुष्य मायेमध्ये बद्ध झालेला आहे. सत्संगा मुळे मायेचे आवरण नष्ट होऊन मनुष्याला जीवनाचा खरा उद्देश सम जायला लागतो . साधने संबंधित योग्य कृती केली तर तो अंतिम ध्येय मोक्षप्राप्ती प्राप्त करू शकतो. कारण अध्यात्म हे कृतीच शास्त्र आहे. त्यानंतर उपस्थितांना सेवा करणारे साधक यांचा परिचय करून देण्यात आला. सोहळ्यातील जिज्ञासूंना मार्गदर्शन करताना सौ आनंदी वानखडे यांनी जीवनातील व्यथी व समष्टी साधनेचे फरक व महत्त्व समजावून सांगितले. त्या म्हणाल्या 'साधना' म्हणजे ईश्वर प्राप्तीसाठी दररोज करावयाचे प्रयत्न. या साधनेचे दोन प्रकार आहेत.

श्री शिवाजी हायस्कूल तेलहारा वतीने

मतदार जनजागृती अभियान रॅली

■तेलहारा,दि २२ (प्रतिनिधी) :

तेलहारा येथील श्री शिवाजी शिक्षण संस्था अमरावती द्वारा संचालित श्री शिवाजी हायस्कूल तेलहारा यांच्या वतीने व तहसील कार्यालय तेलहारा व नगरपरिषद तेलहारा पोलिस स्टेशन तेलहारा यांच्या संयुक्त विद्यमानाने मतदार जनजागृती अभियान रॅली काढण्यात आली यावेळी व्हि डी गावंडे मुख्याध्यापिका व बाळासाहेब पाटील मार्के तहसील कार्यालय ,नगर परिषद, पोलिस स्टेशन केली आहे. यावेळी शाळेतील विद्यार्थ्यांनी

पथनाट्य सादर केले आहे मतदार जनजागृती संदेश जनसामान्यांना दिला आहे. एन सी सी पथक, बॅंड पथक शाळेतील हरितक्रांती सेनापथक यांनी सहभाग घेतला आहे यावेळी नागरिकांनी उपस्फूर्त प्रतिसाद दिला आहे. शाळेतील सर्व शिक्षक शिक्षिका शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग विद्यार्थी उपस्थित होते रॅली चे सुजसंचालन शांतीकुमार सावरकर ,सौ. शर्वाी हिंगणकर यांनी केले आहे तहसील कार्यालय ,नगर परिषद, पोलिस स्टेशन तेलहारा यांनी सहकार्य केले आहे.

ईलना संघटनेच्या अध्यक्षपदी प्रकाश पोहरे यांची सलग दुसऱ्यांदा बिनविरोध निवड

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

इंडियन लॅंग्वेज न्यूज पेपर्स असोसिएशन (ईलना) ची ८१ वी वार्षिक आमसभा दिल्लीतील नवीन महाराष्ट्र सदन येथे देशभरातील वृत्तपत्र मालक व संपादकांच्या उपस्थितीत पार पडली. सोशल मीडिया असोसिएशनचे अध्यक्ष व ईलनाचे माजी अध्यक्ष सुनील डांग यांच्या अध्यक्षतेखाली ही सभा संपन्न झाली. नियमित विषयांची पूर्तता झाल्यानंतर, निवृत्तीमुळे रिक्त झालेल्या ७ कार्यकारिणी सदस्यांच्या जागांसाठी निवडणुकीची घोषणा करण्यात आली. या निवडणुकीसाठी सुनील डांग निवडणूक अधिकारी म्हणून उपस्थित होते. सर्व ७ सदस्य बिनविरोध निवडून आल्याची घोषणा करण्यात आली. निवडून आलेल्या सदस्यांमध्ये प्रकाश पोहरे, रवी विष्णोई, अंकित बिश्रोई, देवेंद्रसिंग तोमर, ललित भारद्वाज, अर्जुन चोपडा आणि संजय गुप्ता यांचा समावेश आहे. नंतर झालेल्या नवीन कार्यकारिणीच्या बैठकीत विदर्भ पब्लिकेशन ग्रुपचे मॅनेजिंग डायरेक्टर व देशनोव्हाती, राष्ट्रप्रकाश आणि कृष्कावतीचे संपादक प्रकाश पोहरे यांची सलग दुसऱ्यांदा ईलनाचे राष्ट्रीय अध्यक्ष म्हणून बिनविरोध निवड करण्यात आली.

सुज्ञ नागरिक शांत: ध्येयनिष्ठ उमेदवार
हताश! मुर्तिजापूरला कोण नेणार पुढे?

■मुर्तिजापुर,दि २२ (प्रतिनिधी) :

नगरपालिकेला आदर्शस्थान बनविण्याचे स्वप्न घेऊन उभे राहिलेले सुज्ञ, सुविद्य व जेश नागरिक सेवक काम लहाने यांनी अपक्ष उमेदवारी दाखल करून नगरविकासाचा भक्कम रोडमॅप जनतेसमोर मांडला होता. दरमहा जनता दरबार, एक दिवस आड पाणीपुरवठा, जुन्या दर्यापूर मार्गावरील रेल्वेगेटखाली भुयारी मार्ग, सांस्कृतिक भवन व पत्रकार भवन, अभ्यासिकेची क्षमता हजार विद्यार्थ्यांपर्यंत वाढविणे, नालेसफाई व कचरा व्यवस्थापनाचा मासिक आढावा, दिल्लीच्या धर्तीवर नगरपालिका शाळांचे आधुनिकीकरण, रेन हार्वेस्टिंगची सक्ती, नगरपालिका हद्दीतील वृक्षांना टॅगिंग, ऑनलाईन तक्रार नोंदणीसाठी वेबसाइट, तसेच शुक्रवार बाजार उड्डाणपुलावर स्ट्रीटलाईट अशी भक्कम, वास्तववादी व तातडीची कामांची यादी त्यांनी लोकांसमोर ठेवली होती.

पारदर्शकतेसाठी वचननामा व व्हिडिओ प्रसिद्ध करून लोकांचा प्रतिसाद जाणून घेण्याचा त्यांनी प्रयत्न केला; परंतु अपेक्षित सुज्ञ नागरिकांकडून प्रतिक्रिया व मिळाल्यामुळे त्यांच्या मनात संभ्रम निर्माण झाला. केवळ काही मोजक्या जागरूक नागरिकांनी इमामधवराव पाटील काळे, प्रा. सुधाकर गौरखेडे, अरुण बोंडे, राजूभाऊ वानखडे, प्राचार्य डॉ. श्रीकांत तिडके, प्रमोद राजेंदेकर, प्रशांत हजारी, नंदकिशोर बबानिया, डॉ. समृद्धी तिडके इत्यादींच्या

प्रामाणिक ध्येयवेडाचे कौतुक केले, मात्र व्यापक समाजातून पाठिंबा न आल्याने तीन दिवसांच्या मनःस्तापानंतर सेवक काम लहाने यांनी अखेर आपली उमेदवारी मागे घेतली. नगरातील जनतेच्या पैशाची ओरबाड, अनागोंदी करभार आणि वर्षानुवर्षे चालणाऱ्या बेफिकरी व्यवस्थेमुळे नागरिकांचे हताश चित्र सर्वत्र दिसत असताना, विकासाचे ठोस स्वप्न मनाशी बाळगून उभे राहणाऱ्या उमेदवारांना साथ न मिळणे ही सम जाणीवच हानी आहे. मुर्तिजापूरच्या विकास एका ध्येयनिष्ठ उमेदवाराच्या माध्यमातून पुन्हा थांबला असून, आता हीच योग्य वेळ आहे इमामधवराव पाटील काळे, प्रा. सुधाकर गौरखेडे, अरुण बोंडे, राजूभाऊ वानखडे, प्राचार्य डॉ. श्रीकांत तिडके, प्रमोद राजेंदेकर, प्रशांत हजारी, नंदकिशोर बबानिया, डॉ. समृद्धी तिडके इत्यादींच्या

जानकीबाई डिजिटल शाळेत
दंत रोग तपासणी शिबिर

■अकोला,दि २२ (प्रतिनिधी) :

दि बेरार एज्युकेशन सोसायटी अंतर्गत सेवारत असणाऱ्या जानकीबाई डिजिटल इंग्लिश स्कूलमध्ये बाल विद्यार्थ्यांची दंतरोग तपासणी करण्यात आली. या शिबिरात दंत तज्ञ डॉ कु. अक्षया देसापांडे, डॉ शशांक देसापांडे उपस्थित होते. मान्यवरांचे स्वागत इयत्ता तिसरीची विद्यार्थिनी तेजस्वी वानखडे व वर्ग चौथीचा विद्यार्थी कार्तिक खंडेराव यांनी केले. दरम्यान शिबिर प्रारंभ पूर्वी वैद्यकीय वगनि उपस्थित विद्यार्थ्यांची संवाद साधला. दिवसातून दोन वेळा ब्रश करणे, अति तेलकट ,अति गोड पदार्थ,चिकट पदार्थ न खाणे,जेवणानंतर चूळ भरून तोंड स्वच्छ करणे आदी माहिती दिली. यावेळी विद्यार्थ्यांनी दाताच्या संदर्भात अनेक प्रश्न विचारले. वैद्यकीय वगनि या प्रश्नांचे निराकरण केले. यावेळी शाळेच्या मुख्याध्यापिका अश्विनी गी. देसापांडे यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करीत आरोग्य विषयी माहिती दिली. या शिबिरात ना.मा. चौधरी मराठी माध्यमिक शाळेच्या बाल विद्यार्थ्यांनी ही सहभाग घेत शिबिराचा लाभ घेतला. शिबिराच्या सफलतेसाठी दोन्ही शाळेच्या मुख्याध्यापिका शिक्षिका, कर्मचारी आदींनी मेहनत घेतली.

आदित्य, सुगत, अभिजितची वेस्टर्न इंडिया स्पर्धेसाठी निवड

अकोला : मध्यप्रदेशातील उज्जैन येथे होणाऱ्या मेयर ट्रॉफी- वेस्टर्न इंडिया झोनल बॉडी बिल्डिंग चॅम्पीयनशीप २०२५ स्पर्धेसाठी अकोला जिल्हा संघात आदित्य अवस्थी, सुगत इंगळे आणि अभिजित या शरीरसौष्ठव पटूची निवड करण्यात आली आहे. येत्या ३० नोव्हेंबर रोजी मेयर ट्रॉफी- वेस्टर्न इंडिया झोनल बॉडीबिल्डिंग चॅम्पीयनशीप स्पर्धा उज्जैनच्या नगरपालिका निगम, कार्तिक मेला परिसर क्रिष्णा रिक्टर येथे आयोजित आहे. या स्पर्धेसाठी मृत्युंजय जीम अॅन्ड फिटनेस सेंटर येथे निवड चाचणी घेण्यात आली त्यामध्ये सुगत इंगळे - ५५-६० वजनगट, आदित्य अवस्थी - ६५-७० वजनगट आणि अभिजित घाटोळे ९० किलो वजनगटात निवड करण्यात आली. सदर निवड चाचणी बॉडी बिल्डिंग अॅन्ड फिजिक स्पोर्ट्स असोसिएशनचे जिल्हाध्यक्ष संजय देशमुख यांच्या मार्गदर्शनात घेण्यात आली.

संत सोने असून त्यांचे साहित्य परिस आहे: ह भ प सावळे गुरुजी

■पातुर,दि २२ (प्रतिनिधी) :

संत हे अस्सल सोने असून त्यांचे साहित्य परिस आहे ज्ञानेश्वर माऊलीची ज्ञानेश्वरी तुकाराम महाराजांची गाथा आणि राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराजांची ग्रामगीता हे परिस असून ज्या लोकांनी त्यांच्या उपदेशावर आधारित या ग्रंथाचे वाचन करून आचरण केले त्या गुरुदेव प्रेमींचे सोने झाल्याशिवाय राहणार नाही असे मत पातुर येथील राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज सेवा आश्रम येथे आयोजित संत ज्ञानेश्वर महाराज समाधी सोहळा तथा राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांच्या ५७ व्या पुण्यतिथी निमित्त काल्याच्या किर्तन प्रसंगी सावळे गुरुजींनी मत व्यक्त केले पातुर येथील राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज वेळेत राष्ट्रीय कीर्तनाचा कार्यक्रम होता नोव्हेंबर पर्यंत अध्यात्मिक सोहळ्याचे

आयोजन करण्यात आले होते या सात दिवसीय सत्संग सोहळ्यामध्ये सकाळी सामुदायिक ध्यान तर सकाळी नऊ वाजता पासून ग्रामगीता ग्रंथाचे व्या पुण्यतिथी निमित्त काल्याच्या किर्तन प्रसंगी सावळे गुरुजींनी मत व्यक्त केले पातुर येथील राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज वेळेत राष्ट्रीय कीर्तनाचा कार्यक्रम होता नोव्हेंबर पर्यंत अध्यात्मिक सोहळ्याचे आयोजन करण्यात आले होते या सात दिवसीय सत्संग सोहळ्यामध्ये सकाळी सामुदायिक ध्यान तर सकाळी नऊ वाजता पासून ग्रामगीता ग्रंथाचे व्या पुण्यतिथी निमित्त काल्याच्या किर्तन प्रसंगी सावळे गुरुजींनी मत व्यक्त केले पातुर येथील राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज वेळेत राष्ट्रीय कीर्तनाचा कार्यक्रम होता नोव्हेंबर पर्यंत अध्यात्मिक सोहळ्याचे

तीमांडे महाराज यांच्याकडून प्रशिक्षित झालेले महिला पुरुष यांनी सात दिवस सोहळ्यामध्ये राष्ट्रीय कीर्तन करून सेवा दिली. या अध्यात्मिक सोहळ्यामध्ये एकादशीच्या दुसऱ्या दिवशी बाराच निमित्त सुधाकरराव उगले अमोल उगले महेश उगले आदींनी त्यांचे बाल भजन मंडळ महिला मंडळ च्या वतीने खंजिरी भजन गाऊन सेवा दिली काल्याचे किर्तन सावळे गुरुजी यांनी केले तर या संपूर्ण अध्यात्मिक सोहळ्याला कवळेश्वर भजन मंडळाचे जयवंत पुरुषोत्तम तथा संत सिदाजी महाराज भजन मंडळाचे सेवानिवृत्त प्राध्यापक विलासरावजी राऊत गजानन गिरे बापू ठाकरे बापू राजूभाऊ संजय राऊत आदींनी साथ संगत दिली काल्याच्या कीर्तनानंतर सामुदायिक प्रार्थना घेण्यात आली.

शालेय विद्यार्थ्यांच्या आत्महत्या आणि सामाजिक वास्तव

आज संपूर्ण समाजाला हादरवून सोडणारी आणि मानवी संवेदनांना प्रश्न विचारणारी सर्वात गंभीर घटना म्हणजे शालेय विद्यार्थ्यांच्या आत्महत्या. शाळेतील मुलांच्या हातात पेन, वही, स्वप्न आणि भविष्य असावं, पण त्यांच्या हातात दोरी, ब्लेड किंवा आत्महत्येचे मार्ग येऊ लागले, ही केवळ व्यक्तिगत समस्या राहिलेली नाही, तर ती आपल्या शिक्षण पद्धतीचा, कुटुंबीय संस्कारांचा, डिजिटल युगातील स्पर्धेचा आणि समाजाच्या यंत्रणेचा परिणाम आहे.

अलीकडे घडलेल्या अनेक आत्महत्येच्या घटना, विशेषतः दिल्ली, पुणे, कोटा, वर्धा आणि इतर भागातील विद्यार्थ्यांच्या मृत्यूने संपूर्ण समाजाच्या मनावर प्रश्न निर्माण केला आहे की अखेर एवढं काय घडलं की एक निष्पाप विद्यार्थी स्वतःचं जीवन संपवण्याचा निर्णय घेतो? समाजशास्त्रीय दृष्टिकोनातून पाहिल्यास विद्यार्थी आत्महत्या ही वैयक्तिक कमजोरी नसून सामाजिक दाब, सांस्कृतिक अपेक्षा, कौटुंबिक वातावरण, शालेय मूल्यांकन पद्धती आणि मानसिक आरोग्याविषयीच्या अज्ञानाची संयुक्त निर्मिती आहे. आजच्या कुटुंब रचनांमध्ये मुलांची संख्या कमी झाल्याने एकुलता एक किंवा लाडका-लाडकी संस्कृती वाढली आहे. पालकांच्या नजरेत मुलं आता निर्माण करायचे चारित्र्य नसून गुंतवणुकीवर मिळणारा परतावा झाली आहेत. जेथे पालक स्वतःच्या अपूर्ण आकांक्षा, सामाजिक प्रतिष्ठा आणि आर्थिक स्पर्धा मुलांच्या शिक्षणावर लादतात. त्यामुळे मुलांवर अपेक्षांचे ओझे वाढते.

अनेक मुलांमध्ये ताण सहन करण्याची कौशल्ये विकसितच होत नाहीत. पूर्वीच्या संयुक्त कुटुंबात भावंडे, आजू-आजोबा, खेळ, शिक्षा, शिस्त आणि संवाद होते; आज मात्र घरात शांतात आहे पण मनात आवाज आहेत, मोबाईल आहे पण संवाद नाही, महागडी शाळा आहेत पण भावनिक शिक्षण नाही. शिक्षा किंवा मर्यादा लावणे आता मानसिक हिंसा समजली जाते आणि मुलांना अपयश किंवा नकार स्वीकारण्याची मानसिक सवयच राहत नाही. अलीकडच्या काळात शालेय विद्यार्थ्यांच्या आत्महत्येचे प्रमाण चिंताजनकपणे वाढताना दिसत आहे. शाळा म्हणजे ज्ञान, शिस्त, समविचारांची देवाणघेवाण आणि भविष्याचे घडते पाऊल असे आपण मानतो; परंतु जेव्हा हीच शाळा, हा शैक्षणिक प्रवास विद्यार्थ्यांसाठी जिवाभावाचा भार बनतो, तेव्हा समाजाची मूल्यव्यवस्था किती बदलली आहे हे प्रकर्षाने जाणवते. आत्महत्या ही केवळ वैयक्तिक निर्णय नसतो; तो एक सामाजिक संदेश असतो की कुठे तरी काही चुकले आहे, आणि गंभीरपणे चुकत आहे. शालेय वयातील विद्यार्थ्यांनी आत्महत्या करणे हे सामाजिक, कौटुंबिक, शैक्षणिक आणि मानसिक आरोग्याच्या घटकांचे गुंतागुंतीचे मिश्रण आहे. समाजशास्त्रीय दृष्टीकोनातून ही समस्या पाहिली तर या घटना केवळ काही दुःखद किस्से नाहीत, तर वाढत्या सामाजिक दडपणाचे प्रतिबिंब आहेत. आजच्या विद्यार्थी कट्टर स्पर्धेच्या जगात जगत आहे. शाळा म्हणजे फक्त वर्ग, पुस्तके आणि परीक्षा नव्हे; ती स्पर्धेची रणभूमी झाली आहे जिथे पहिले येणारेच यशस्वी मानले जातात,

बाकी सर्व हरलेले ठरविले जातात. विद्यार्थ्यांच्या भावनिक जगण्यापेक्षा त्यांच्या गुणपत्रिकेला अधिक प्रतिष्ठा दिली जाऊ लागली आहे. शिक्षकांची अपेक्षा, पालकांचे स्वप्न आणि समाजाचे मूल्यांकन या तिपेडी दडपणाखाली विद्यार्थी स्वतःचा वेगळ आवाज हरवून बसतात. मानसिक आरोग्याला अजूनही नाजूकपणा समजले जाते आणि मुलांवर होणारा भावनिक ताण अदृश्य राहतो. अशा परिस्थितीत जेव्हा विद्यार्थी मोठ्या भावनिक आव्हानांशी झुंजतात, तेव्हा त्यांना आधार, संवाद किंवा समजून घेणारा हात मिळत नाही आणि ते मोनात तुटू लागतात. कुटुंबव्यवस्था या समस्येत निर्णायक भूमिका बजावते. अणुकुटुंबामुळे संवाद आणि भावनिक सहजीवन कमी झाले आहे. पालकांच्या नोकऱ्या, व्यस्त निष्क्रमण आणि तंत्रज्ञानाच्या आहारी गेलेले दैनंदिन जीवन मुलांशी असणाऱ्या संवादाला बाधित करत आहे. अनेकवेळा मुलांचे मी ठीक नाही, मला भीती वाटते, मला जमत नाही हे संकेत पालकांच्या लक्षातही येत नाहीत. दुसरीकडे एकुलता एक किंवा कमी अव्यक्त असलेल्या कुटुंबांमध्ये मुलांवर अतिप्रेम, अतीसंरक्षण आणि त्याचबरोबर अवास्तव अपेक्षा यांचे अनोखे मिश्रण तयार झाले आहे. परिणामी, मुलांनी चुका करणे किंवा अपयश स्वीकारणे अशक्य झाले आहे.

तू कसं नाही करू शकत?, इतर मुलं करू शकतात मग तू का नाही? या प्रश्नापेक्षा त्यांना हवं असतं ते तुला काय त्रास होतोय? मी आहे ना. शाळांनी मुलांना फक्त ज्ञान देऊन चालणार नाही; त्यांना भावनिक स्थैर्य, ताणतणावांचं व्यवस्थापन, आत्मस्वीकृती आणि जीवनकौशल्ये शिकवणे अधिक आवश्यक आहे. परंतु शिक्षण पद्धतीत परीक्षांच्या, रँकिंगच्या आणि कामगिरीच्या आकड्यांना अधिक महत्त्व देण्यात येते. इथे विद्यार्थ्यांचे मानसिक जग समजून घेणारी, त्यांची भीती कमी करणारी आणि त्यांना मानवी मूल्ये समजावारी प्रणाली अद्याप रुजूली नाही. शिक्षक आणि विद्यार्थ्यांमधील नातेसंबंधही यांत्रिक झाले आहेत ते म्हणजे नाव, चेहरा आणि रोल नंबर एवढ्यापुरतेच. शालेय परिसरातील छळवाद, टोमणे, अपमान आणि शिक्षकांकडून होणारा ताण व ओरडणी हे अनेक विद्यार्थ्यांसाठी असह्य वास्तव बनते. समाजशास्त्रीय दृष्टिकोनातून जर या घटनांचा विचार केला, तर एमिल दुर्खाइमच्या अनोळखी आत्महत्या या संकल्पनेशी त्यांची तुलना करता येते. जेव्हा समाजातील मूल्यव्यवस्थेत अचानक बदल होतात आणि व्यक्तीला त्यांच्याशी जुळवून घेता येत नाही, तेव्हा आत्महत्येचे प्रमाण वाढते. आजचा समाज यश, पैसा, स्पर्धा आणि प्रतिष्ठा या चार स्तंभांवर उभा

डॉ. राजेंद्र बगाटे
९९६०१०३५८२
समाजशास्त्राचे अभ्यासक

स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका नेत्यांचे वचन वेगळे, वास्तव घराणेशाहीचे

स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका म्हणजे कार्यकर्त्यांच्या कष्टांचे, त्यांच्या निष्ठेचे आणि त्यांच्या राजकीय प्रवासाचे शिक्षर—अशी धारणा नेते दरवेळी औपचारिक भाषणांत मांडतात. या निवडणुका कार्यकर्त्यांच्या आहेत, पक्षाचा पाया कार्यकर्त्यांनीच उभारला आहे, उमेदवारीसाठी प्रामाणिक मेहनत महत्वाची—अशा अनेक घोषणा हमखास ऐकायला मिळतात. पण प्रत्यक्ष उमेदवारीची यादी जाहीर झाली की या सर्व विधानांचे वास्तवशी असलेले नाते अचानक दिसनासे होते. उमेदवारी सूची पाहिली की लक्षात येते—ही निवडणूक कार्यकर्त्यांची नव्हे, नेत्यांच्या नातेवाईकांचीच. कोणत्या ना कोणत्या पक्षात, सर्वच स्तरांवर, उमेदवारीचा पहिला हक्क घरातील व्यक्तींनाच असल्याचे चित्र दिसते. राजकीय घराण्यांच्या वारसांची निवडणूक ही स्थानिक पातळीवरही परंपरा झाली आहे. अनेकदा तर पदाधिकारी आपल्या कुटुंबातील लोकांमध्येच जागांचे वाटप पूर्ण करून ठेवतात. कार्यकर्त्यांनी कितीही वर्षे निष्ठेने झटले, तरी उमेदवारीच्या क्षणी त्यांना पुढच्या वेळेस पाहूहम अशी थातूरमातूर दिलासा देणारी वाक्येच मिळतात. ही परिस्थिती केवळ निराशाजनक नाही, तर राजकीय व्यवस्थेतील लोकशाहीच्या मूलभूत संकल्पनेवर प्रश्न उपस्थित करणारी आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्था म्हणजे लोकांच्या थेट कारभाराचे प्रतीक. इथे नेमक्या तळगाळातील समस्या समजून घेणाऱ्या कार्यकर्त्यांना संधी मिळाली पाहिजे. तेच कार्यकर्ते वर्षानुवर्षे पक्षासाठी झटतात—मतदार याद्या तपासतात, बूथ बांधतात, प्रसार करतात. पण निवडणूक जवळ आली की त्यांच्याच डोक्यावर

नेतृत्वाची नातेवाईकांची सावली येते आणि त्यांच्या श्रमांची किंमतच उरत नाही. कार्यकर्त्यांच्या मनात दरवर्षी उगवणारी एक हलकीशी आशा या घराणेशाहीच्या राजकारणात कायमच हरवते. त्यांच्या निष्ठेचा उपयोग निवडणुकीत मत मागण्यासाठी होतो, पण उमेदवारपद देताना त्यांची पात्रता, त्यांचा संघर्ष, त्यांचे योगदान—काहीच आठवत नाही. या परिस्थितीचा सर्वात मोठा तोटा लोकशाहीला आहे. कारण कार्यकर्त्यांच्या अपेक्षा खऱ्याच झाल्या की पक्षातील तळगाळ कमकुवत होतो. सामाजिक जाण असलेल्या मतदारांशी थेट संवाद असलेल्या नवीन नेतृत्वाचा उदय थांबतो. आणि लोकशाहीच्या नावाखाली हळूहळू राजकीय वंशावळ मजबूत होत जाते. आज स्थानिक स्वराज्य निवडणुकांमध्ये ही घराणेशाही केवळ अपवाद राहिलेली नाही, तर तीच नीती बनत चालली आहे. आणि याची जाणीव आजच्या मतदारांना तितकीच आहे. मतदारही आज त्यांच्या समोर उभ्या केलेल्या प्रतिनिधी उमेदवारांकडे म्हणून नव्हे, तर घराण्याच्या वारसांप्रमाणे पाहू लागले आहेत. लोकशाहीची खरी सुंदरता ही नवीन चेहऱ्यांना संधी देण्यात आहे, तळगाळातील लोकांना नेतृत्वात स्थान देण्यात आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांची उद्दिष्टे साध्य करायची असतील तर कार्यकर्त्यांना खरी संधी देणे हे कोणत्याही पक्षाचे कर्तव्य ठरते. नाहीतर—उमेदवारीचे दरवाजे काही मोजक्यांसाठीच उघडे आणि कार्यकर्त्यांसाठी मात्र कायम बंद राहतील. जाहीर सभांतील नेत्यांचे शब्द आणि प्रत्यक्षातील कृती—दोन्ही नेहमीसारखेच परस्परविरोधी राहतील.

दीपक कैतके मुंबई.

आज अनेक घरांमध्ये एकच तक्रार ऐकू येते मुले अभ्यास करत नाहीत. सतत मोबाईल, टीव्ही पाहणे, शाळेतून घरी आल्यानंतर दप्तर बाजूला टाकून खेळायला धाव घेणे, अभ्यासासाठी वारंवार सांगावे लागणे या गोष्टी पालकांसाठी चिंतेचा विषय ठरत आहेत. शालेय विद्यार्थी, पालक आणि शिक्षक या सगळ्यांसाठी मुलांच्या अभ्यास ही अत्यंत महत्वाची बाब आहे. परंतु केवळ पुस्तकासमोरील वेळ म्हणजेच अभ्यास, अशी संकुचित व्याख्या करणे योग्य ठरेल का? अभ्यास हा केवळ वही-पुस्तकांपुरता मर्यादित नसून तो एक निरंतर चालणारी शिकण्याची प्रक्रिया आहे. विद्यार्थी जेव्हा घरातून शाळेकडे निघतो, तेव्हा तो आजूबाजूचा परिसर पाहतो, लोकांचे वागणे निरीक्षण करतो, विविध आवाज ऐकतो हे सर्व त्याचेच एक प्रकारचे अप्रत्यक्ष शिक्षण असते. पाठ्यपुस्तकाबरोबरच अवांतर वाचन, आवडीची गाणी म्हणणे, वाद्य वाजविणे, कागदकामातून वस्तू तयार करणे, एखाद्याची मुलाखत घेणे, बाजारात खरेदी करताना पैशांचा हिशोब करणे, सुंदर चित्रे काढणे, खेळात तल्लीन होणे, एखाद्या विषयावर निबंध लिहिणे, दैनंदिनी लिहिणे, गणिती उदाहरणे सोडवणे,

अभ्यासातून घडते मुलांचे खरे व्यक्तिमत्त्व

क्रियाकलापांतूनही मुलांचे शिक्षण घडत असते. अशा विविधांगी अभ्यासातून मुलांमध्ये मूलभूत शैक्षणिक कौशल्ये, भाषिक व गणितीय क्षमता, तर्कशक्ती, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, समयसूचकता, निर्णयक्षमता, हजरजबाबीपणा, नेतृत्वगुण आणि संवाद कौशल्ये विकसित होतात. जर अभ्यासात नावीन्य, खेळाधारित उपक्रम आणि मैदूला चालना देणारे आनंददायी अनुभव असतील, तर मुले तो अभ्यास आवडीने करतात. कोणतीही गोष्ट मनापासून केली तर तिचे फळ निश्चितच चांगले मिळते, मग तो अभ्यास असो किंवा इतर कोणतेही काम. म्हणूनच, मुलांच्या अभ्यासाकडे केवळ पुस्तकातील धडे म्हणून न पाहता, त्यांच्या दैनंदिन जीवनातील प्रत्येक शिकण्याच्या संधीला प्रोत्साहन देणे ही काळजी गरज आहे. अशा पद्धतीनेच आपण अभ्यासातून मुलांचे खरे सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व घडवू शकतो.

अरुण सोपानराव कर्नाळे
दत्तवाडी, नागपूर.
९०९६३२६९७२

कुंडीत झाड लावून त्याचे निरीक्षण करणे, अन्नाची नासाडी टाळणे, पाणी व वीज वाचवणे, परिसर भेटी करणे या सर्व क्रियाकलापांतूनही मुलांचे शिक्षण घडत असते. अशा विविधांगी अभ्यासातून मुलांमध्ये मूलभूत शैक्षणिक कौशल्ये, भाषिक व गणितीय क्षमता, तर्कशक्ती, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, समयसूचकता, निर्णयक्षमता, हजरजबाबीपणा, नेतृत्वगुण आणि संवाद कौशल्ये विकसित होतात. जर अभ्यासात नावीन्य, खेळाधारित उपक्रम आणि मैदूला चालना देणारे आनंददायी अनुभव असतील, तर मुले तो अभ्यास आवडीने करतात. कोणतीही गोष्ट मनापासून केली तर तिचे फळ निश्चितच चांगले मिळते, मग तो अभ्यास असो किंवा इतर कोणतेही काम. म्हणूनच, मुलांच्या अभ्यासाकडे केवळ पुस्तकातील धडे म्हणून न पाहता, त्यांच्या दैनंदिन जीवनातील प्रत्येक शिकण्याच्या संधीला प्रोत्साहन देणे ही काळजी गरज आहे. अशा पद्धतीनेच आपण अभ्यासातून मुलांचे खरे सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व घडवू शकतो.

विरोधी पक्षांच्या शांततेने लोकशाहीची दिशा भरकटली!

भारताची लोकशाही जगातील सर्वात मोठी लोकशाही मानली जाते. संविधान, स्वतंत्र न्यायपालिका, स्वायत्त संस्था, निवडणुका, आणि जनतेचे हक्क हे सर्व या लोकशाहीचे मुख्य आधारस्तंभ आहेत. परंतु या सर्वांची खरी शक्ती कुठे असते, तर ती असते सशक्त आणि आक्रमक विरोधी पक्षात. सत्ताधऱ्यांकडे अधिकार असतात, परंतु विरोधकांकडे असतो सरकारला जबाबदार धरण्याचा अधिकार, चुकीचे धोरण रोखण्याचा अधिकार, आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे जनतेचा आवाज बनण्याची जबाबदारी. आज मात्र देशभरात आणि महाराष्ट्रात आपण एक धोकादायक परिस्थिती अनुभवत आहोत. विरोधी पक्ष कोमात गेला आहे त्यांची जागा आता सोशल मीडिया पोस्ट, निवडणुकीपुरे भाषण, आणि अधूनमधून केलेली औपचारिक टीका यांनी घेतली आहे. जनतेवर अन्यायाचा भडिमार पण विरोधक गायब अलीकडच्या काळात जनतेवरील अन्याय, लूट, महागाई, बेरोजगारी, शेतकऱ्यांवरची दडपणशाही, कामगारांच्या हक्कांचे क्षीण होणे जनसुरक्षा सारखे कायदे होणे हे अत्यंत वेगाने वाढले आहे. कापसत्या दाराने शेतकरी अक्षरशः रडत आहेत सोयाबीन उभे राहण्याची किंमतही मिळत नाही. महागाईने घराघरात रवास घेणे कठिण झाले. नोकरभरती थांबली, बेरोजगारीने विक्रमी उंची गाठली. कामगार कायद्यातून कामगारांचे संरक्षण कमी झाले. सरकारी सेवांमध्ये मनमानी वाढली. सर्व क्षेत्रात खाजगीकरण होत आहे. आंदोलकांवर गुन्हे दाखल करण्याचे प्रमाण भयंकर वाढले. शासकीय यंत्रणेचा गैरवापर होत आहे. या सगळ्याच्या केंद्रस्थानी आहे "सत्ता" ज्याचे वर्तन आक्रमक होत चालले आहे. पण या सर्वच्या लढ्यात ज्यांनी पुढे येऊन आवाज उठवायला हवं होतं ते विरोधक कुठे आहेत?

कोणत्या रस्त्यावर त्यांचा मोर्चा दिसतो? कोणत्या तालुक्यात त्यांचे सत्याग्रह दिसतात? कोणत्या जिल्ह्यात त्यांचे नेतृत्व जनतेच्या बाजूने लढताना दिसते? उत्तर स्पष्ट आहे. कुठेही नाही! विरोधकांचे राजकारण निवडणुकीपुरते. लोकांचे प्रश्न त्यांना महत्वाचे नाहीत. मराठवाडा, विदर्भ, खानदेश, आदी प्रदेश सगळीकडे शेतकऱ्यांचा अक्षरशः आक्रोश ऐकू येतो. पण विरोधी पक्ष फक्त निवडणुकीच्या रॅलीत याबद्दल बोलतात. नंतर पाच वर्षे शांत पाक्षाच्या पदाधिकाऱ्यांना लोकांच्या वेदना दिसतच नाहीत कारण ते फक्त पद, तिक्तीट, अंतर्गत पटबाजी आणि सोशल मीडिया इमेज यात व्यस्त आहेत. जनतेची परिस्थिती दिवसेंदिवस बिकट होत असताना विरोधकांची शांतता म्हणजे लोकशाहीवर आघातच आहे. सगळीकडे दिसतात फक्त सामाजिक संघटना, संस्था सामाजिक कार्यकर्ते, शेतकरी संघटना आणि यामुळे लोकशाहीला फटका. विरोधकांचे काम जे आहे ते आता सामाजिक संस्था, युवा संघटना, कामगार संघटना, शेतकरी गट करत आहेत. गावोगावी कापूस घेऊन मोर्चा काढला तर त्यात विरोधक नाही. तहसील कार्यालयावर धरणे धरले तर तेथे विरोधक नाहीत. महागाईविरोधात आंदोलन केले तर त्यात विरोधक नाहीत. कामगारांच्या मागण्यांसाठी मोर्चा निघाला तरी त्यात विरोधक नाहीत. सामाजिक संस्थांनाच सगळं भार उचलावा लागत आहे. याचे दोन मोठे तोटे आहेत लोकशाहीची भुमिका उलटी फिरते. सत्ताधारी पक्ष आणखी बिनधास्त होतो. सरकारकडून जनविरोधी धोरणे विरोधकांनीच स्वीकारली?

ज्या प्रश्नांवर सरकारला कठीण प्रसंग आला पाहिजे होता, तिथेच विरोधकांनी मौन बाळगले. हे मौन म्हणजे सरकारला अप्रत्यक्ष पाठबळ देणे नाही का? मौनातून समोर येणारा धोक्याचा इशारा विरोधी पक्ष कमकुवत झाला की सरकारची जबाबदारी संपून जाते प्रशासन मनमानी करते, लोकांवर अन्याय वाढतो पत्रकारितेवर दबाव वाढतो आंदोलकांना दडपून टाकले जाते राज्यकर्ते अवैध शक्ती मिळवतात आणि सर्वात महत्वाचे जनतेचा आवाज हरवतो आज आपण हाच चेहरा पाहतोय. लोक म्हणू लागले "विरोधक जिवंत आहेत की नाही?" "ही स्थितीच लोकशाहीसाठी सर्वात मोठा धोका आहे. जनतेचे प्रश्न अनुत्तरित आणि विरोधकांच्या कपाळावर आढीही नाही. लोकांचे प्रश्न वाढत आहेत, पण विरोधक मात्र त्यात रस घेत नाहीत. कुठेही निर्णायक नेतृत्व नाही. कुठेही संघर्षाची तयारी नाही. कुठेही धोरणात्मक लढाई नाही. भाषणात आक्रमकता, पण कृतीत पोकेळपणा. परिणाम असा की आज जनता स्वतःच लढते आहे. शेतकरी स्वतः रस्त्यावर उतरतोय, विद्यार्थी स्वतः मोर्चे काढतोय, कामगार स्वतः संप करतोय, शेतकरी संघटना,

सामाजिक संस्था संघटना सामाजिक कार्यकर्ते स्वतः जनतेसाठी न्याय मागतायत विरोधकांची जागा जनतेनेच घेतली आहे. ही स्थिती अत्यंत धोकादायक आहे. लोकशाही जिवंत ठेवायची असेल तर विरोधी पक्षांनी जाग होण्याची हीच योग्य वेळ आहे. एकटे राहून गांधी आंदोलन करून संघर्ष करून यात्रा काढून सरकारवर दबाव येणार नाही. गावागावात जिल्ह्यात तालुक्यात या अन्यत्र अजूनही शासनाच्या विरोधात आवाज उठणे गरजेचे आहे आंदोलन होणं गरजेचे आहे. लोकशाही कागदावर लिहिलेल्या संविधानाने जिवंत राहत नाही. ती जिवंत राहते प्रश्न विचारण्यात, आवाज उठवण्यात, अन्यायाविरुद्ध उभे राहण्यात आणि हे काम विरोधी पक्षांशिवाय पूर्णच होऊ शकत नाही. म्हणून विरोधी पक्षांनी रस्त्यावर उतरावे. संघर्षात सामील व्हावे, विधानभवनात आक्रमक भूमिका घ्यावी. सरकारला झोप उडवणारे प्रश्न विचारावे. नाहीतर आगामी काळात लोकशाहीचे नुकसान अपरिमित होईल. विरोधकांनी संघर्ष करणे गरजेचे आहे. सत्तेवर असणारा पक्ष कितीही बळकट असला तरी लोकशाही त्या वेळेपर्यंतच सुरक्षित असते, जोपर्यंत विरोधक तितकेच ताकदवान असतात. विरोधी पक्षांनी आता तरी जागे द्यायलाच हवं. नाहीतर लोकशाही धोक्यात येईल जनता आणखी त्रस्त होईल, सत्ताधऱ्यांचा दडपणशाही प्रवास वाढेल आणि विरोधकांचा इतिहास त्यांना कधीही माफ करणार नाही. देशाला आज सशक्त सत्ताधारी नाही, तर जागृत आणि आक्रमक विरोधी पक्ष हवा आहे. त्यासाठी सर्वच विरोधी पक्षांनी एकत्रित होऊन संघर्ष, लढा उभारणे काळजी गरज आहे.

गोल्ड मॉनिटायझेशन योजनेत त्याज व भांडवली नफा मिळविण्यासाठी नेमकी काय प्रोसिजर करावी लागेल?

गेल्याआठवड्यात आपण बघितले की घरात असलेल्या सोन्याच्या तुकड्यावर किंवा रत्नावरटेक्स फ्री व्याज मिळू शकते का? आज आपण बघणार आहोत कि या योजनेत व्याज मिळविण्यासाठी काय प्रोसेस किंवा स्टेप्स घ्यावे लागतील. हे नेहमीच्या सोप्या भाषेतील प्रश्नोत्तर रूपात राहणार आहे. **प्रश्न** - गोल्ड मॉनिटायझेशन योजनेतअन्तर्पादित सोन्यावर व्याज मिळविण्यासाठी प्रोसेस करावे लागेल? **असे** आपण बघितले. प्रोसेस म्हणजे काय? **■** येथे सोप्या भाषेत असे म्हणता येईल की प्रोसेस करणे किंवा स्टेप्स घेणे म्हणजेच व्याज मिळविण्यासाठी तसेच सोन्यावर वाढ सुद्धा मिळविण्यासाठी काय प्रोसिजर आपल्याला करावे लागतील की ज्यामुळे विधीवत कायदेशीर पुरता पूर्ण घेऊन या योजनेत आपण पूर्णतः पात्र होऊ. **प्रश्न** - या योजनेत पूर्णतः पात्र होण्यासाठी किती स्टेप्स घ्यावे लागतील? **■** यासुषुय मुदीकरण योजनेत पात्र होण्यासाठी चार स्टेप्स घ्यावे लागतील. **प्रश्न** - स्टेप्स १ काय आहे? **■** या मध्ये पहिली कारवाई अशी की XRF मशीन टेस्ट करावी लागेल. ही टेस्ट म्हणजेच परीक्षा. तुमच्या कडील असलेल्या वस्तूंचे वजन होय. सोप्या भाषेत यालाच असे म्हणता येईल की तुमच्या कडे असलेल्या दागिने किंवा वस्तू मध्ये किती शुद्ध सोनं आहे हे या परीक्षा न. १ वरून समजेल. **प्रश्न** - या टेस्ट नं. १ करण्यासाठी काही खर्च लागतो का? **■** होय, एक सामान्य फीस या योजनेसाठी आकारली

जाऊ शकते. **प्रश्न** - या टेस्ट नं. १ केल्याचा फलीत काय असतो? **■** याचा फलीत असे असते की येथे तुम्हाला निर्णय घ्यावा लागेल की तुम्हाला सरकारला या योजनेत वस्तू द्यायची आहे किंवा नाही. जर तुम्हाला दागिना द्यायचा असेल तर तुम्हाला काढलेल्या शुद्ध सोन्यावर व्याज मिळेल आणि वस्तू नाही द्यायची असेल तर बिना मेल्टिंग केलेला तुम्ही परत घेऊ शकता. जर दागिना या योजनेत द्यायचा असेल तर तुम्हाला त्याची लेखी परवानगी द्यावी लागेल. **प्रश्न** - स्टेप्स २ काय असते? **■** स्टेप्स २ म्हणजेच दुसरी प्रोसेस किंवा दुसरी कार्यवाही काय असते. तुम्ही परवानगी दिल्या नंतर या सोन्याच्या वस्तू मधुन धुळ, कालर किंवा शर्टचे बटन, मोठ्यामाथ्याचा खिळ, मीना इत्यादी काढून मग वजन काढले जाते. या नंतर अग्निमुल्यन करून त्याची खरी शुद्धता काढली जाते. **प्रश्न** - स्टेप्स ३ काय आहे? **■** याअग्निमुल्यन नंतर जर तुम्हाला परत नसेल तर तुम्ही सोनं परत घेऊ शकता किंवा तुम्ही प्रमाणपत्र घेऊ शकता. ११९५ फाईननेसस्टॅन्ड गोल्डचे हे प्रमाणपत्र असते. **प्रश्न** - स्टेप्स ४ काय आहे? **■** या प्रमाणपत्राच्या आधारे तुमचे गोल्ड डीपॉजिट अकाऊंट क्रेडीट केले जाईल. सोनं जमा केल जाईल. बँकके वाय सी करेल. या विषयाची नवीन अधिकची माहिती पुढील आठवड्यात बघणार आहोत.

सोप्या भाषेत इन्कमटॅक्स आणि इन्वेस्टमेन्ट

सी.ए. गोविंदप्रसाद एस. मुंदडा
सी.ए. आकाश जी. मुंदडा
जालना.

कोमट पाण्यात पाय भिजवणे हा एक सामान्य घरगुती उपाय वाढू शकतो, परंतु त्याचे शरीरावर लक्षणीय सकारात्मक परिणाम होतात. पूर्वी देखील लोक कोमट पाण्यात पाय बुडवायचेव्द दिवसभर चालल्यानंतर किंवा बराच वेळ उभे राहिल्यानंतर, आपले पाय संपूर्ण शरीराचा भार सहन करतात. म्हणून, दिवसाच्या शेवटी पायांना थोडी विश्रांती देणे खूप गरजेचं. ही प्रक्रिया केवळ शरीराला आराम देत नाही तर मनालाही शांती देते. कोमट पाण्यात पाय भिजवण्याचे अनेक आरोग्यदायी फायदे आहेत. ही पद्धत नियमितपणे अवलंबल्याने काही आजार दूर राहण्यास मदत होते. यामुळे रक्तप्रवाह सुधारतो, ताण कमी होतो आणि दैनंदिन शक्ती वाढते. कोमट पाण्यात पाय भिजवल्याने तुमच्या शरीराचे तापमान थोडे वाढते, ज्यामुळे रक्तप्रवाह सुधारतो. या प्रक्रियेमुळे तुमच्या पायांच्या नसांमधील ताण कमी होतो आणि वेदना कमी होतात. जर तुम्ही बराच वेळ उभे राहून काम करत असाल तर हा उपाय तुमच्यासाठी एक नैसर्गिक उपचार म्हणून प्रभावी ठरू शकतो. कोमट पाणी

कोमट मिटाच्या पाण्यात पाय बुडवणे अनेक आजार होतात बरे

तुमच्या स्नायूंना आराम देते आणि दिवसभराचा थकवा कमी करण्यास मदत करते. ही पद्धत सुरक्षित आणि फायदेशीर मानली जाते, विशेषतः जेव्हा पाय सुजलेले असतात, वेदना होत असतात. पायांना विश्रांती दिल्याने मानसिक ताण देखील कमी होतो, कारण त्याचा परिणाम संपूर्ण शरीरावर होतो. ज्यांना हिवाळ्यात पाय थंड होण्याची समस्या असते त्यांच्यासाठी हा उपाय पाय उबदार ठेवण्यासाठी आणि रक्ताभिसरण सुधारण्यासाठी

खूप उपयुक्त ठरू शकतो. मिठांमध्ये असलेले मॅग्नेशियम आणि इतर खनिजे रक्त किंवा जळजळ कमी करण्यास मदत करतात. ते शरीरातील अशुद्धता काढून टाकण्याच्या प्रक्रियेला देखील प्रोत्साहन देते. खारट पाणी खूप उपयुक्त ठरते, विशेषतः जर पायांना दुर्गंध किंवा जळजळ सारखी समस्या असेल तर. यासाठी एप्सम मीट किंवा सिंधव मीट उत्कृष्ट मानले जाते. गरम पाण्यात पाय बुडवणे हा तापावरचा एक जुना आणि सुपरिद्ध घरगुती उपाय मानला जातो. ही पद्धत शरीराची उष्णता संतुलित करण्यास मदत करते आणि हळूहळू ताप कमी करण्यास मदत करते. गरम पाण्यात पाय ठेवल्याने तेथील नाड्या सक्रिय होतात आणि शरीराची ऊर्जा स्थिर होते. ही प्रक्रिया शरीराची अतिरिक्त उष्णता खाली खेचते, ज्यामुळे जोक्यातील उष्णता कमी होते. कपाळावर कोल्ड क्लॉप्स आणि पायांसाठी गरम पाणी यांचा एकत्रित वापर ताप कमी करण्यासाठी विशेषतः प्रभावी मानला जातो.

अशोकान्न प्रा. अशोक सारडा मेहकर (९४२३९४३३९)

बंडखोरी..!

कर्तृत्ववान व्यक्तिला पक्षाने दिली उमेदवारी तर सांगा बरं पक्षात कशाला होईल बंडखोरी..! **बंडखोरांना शांत करण्यासाठी करावी लागते मोठी कसरत मोठु चॉकलेट नाही तर साम दाम दंड भेदची ठेवावी लागते हैशत!** **ईलेक्शन म्हणजे भौ जुगाराचा डाव फासे कसे पडतील सांगता येत नाही राव!**

शालिनीताई मेघे हॉस्पिटलमधील डॉक्टरांच्या टीमवर्कमुळे अत्यंत धोकादायक गर्भावस्थेत सुरक्षित प्रसूती

नागपूर, २२ नोव्हेंबर : वानाडोंगरी, नागपूर येथील १०२० बेड्सच्या शालिनीताई मेघे हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटरमध्ये अलीकडेच एक हृदयस्पर्शी आणि उल्लेखनीय घटना घडली. इसासनी, हििंगणा येथील ३० वर्षीय गर्भवती महिलेने प्लासेंटा प्रेव्हिया अक्रीटा या अतिशय उच्च-जोखीमीच्या गर्भावस्थेच्या गुंतागुंतीवर धैर्याने मात केली आणि आई आणि बाळ दोघांनाही सुखरूप डिस्चार्ज देण्यात आली. ही घटना केवळ वैद्यकीय दृष्टीकोनातूनच नव्हे, तर अनेक शस्त्रक्रिया विभागांनी दाखवलेल्या उत्कृष्ट टीमवर्क, नवोन्मेधी उपचारपद्धती आणि समन्वयामुळेही विशेष ठरली. प्लासेंटा प्रेव्हिया अक्रीटा ही गर्भधारणेदरम्यान आढळणारी अतिशय दुर्मिळ पण जीवघेणी स्थिती आहे. या अवस्थेत प्लासेंटा गर्भाशयाच्या भिंतीत असामान्यरीत्या खोलवर चिकटतो आणि काही वेळा

हॉस्पिटलमध्ये प्रथमच वापरली गेली. इंटरव्ह्यूनल रेडिओलॉजिस्ट डॉ. निकुंज चौधरी यांनी गर्भाशयातील आणि इंटरनल इलियाक आर्टरीचे एम्बोलायझेशन करून शस्त्रक्रियेतील रक्तसावाचा धोका मोठ्या प्रमाणात कमी केला, ज्यामुळे आईचा जीव वाचवणे अधिक सुरक्षित झाले. अनेकस्थेशिया विभागातील डॉ. करूणा गायकवाड आणि डॉ. प्रियांका पराते,

एंजल वनने गुंतवणूकदारांना फसवणूक करणारे सोशल मीडिया ग्रुप्स आणि अनधिकृत गुंतवणूक योजनांबाबत केले सतर्क

नागपूर, २२ नोव्हेंबर : एंजल वन लिमिटेड या फिनटेक क्षेत्रातील आघाडीच्या कंपनीने गुंतवणूकदारांना एंजल वनच्या नावाचा गैरवापर करून आणि त्यांचे वरिष्ठ अधिकारी असल्याचे खोटे सांगत फसवणूक करणाऱ्या सोशल मीडिया ग्रुप्सबाबत सतर्क केले आहे. कंपनीला व्हॉट्सअप व टेलिग्राम अशा सोशल मेसेजिंग प्लॅटफॉर्म तयार करण्यात आलेले अनेक अनधिकृत ग्रुप्स निर्देशनास आले आहेत, जे एंजल वन लिमिटेडचे ब्रँड नाव व लोगोचा, तसेच त्यांच्या वरिष्ठ अधिकार्यांच्या नावांचा व प्रतिष्ठेचा बेकायदेशीर व फसवणूक करणाऱ्या पद्धतीने गैरवापर करत आहेत. एंजल वन ने ओळखले आहे की फसवणूक करणारे हे ग्रुप्स बेकायदेशीर कृती करत आहेत, जसे आवश्यक सेबी नोंदणी/परवानगीशिवाय सुरक्षिततेसंबंधित सल्ला किंवा शिफारशी देणे, तसेच सेबीच्या मान्यतेशिवाय सिक्स्युरिटीजशी संबंधित परतावे व कामगिरीबाबत अनधिकृत दावे करणे. ”आम्ही सांगू इच्छितो की, सिक्स्युरिटीज बाजारपेठेत गुंतवणूकीबाबत अनधिकृत सल्ला देणे किंवा परताव्यांची हमी देणे पूर्णपणे प्रतिबंधित आहे. आम्ही

आत्मनिर्भरतेसाठी गुंतवणूकदार शिक्षण आणि सहभागात नावीन्य आणण्यासाठी विद्यार्थ्यांना आमंत्रित करत सीडीएसएलने केली आयडीयाथॉनची सुरुवात

मुंबई, २२ नोव्हेंबर : आशियातील पहिली सूचीबद्ध डिपॉझिटर आणि १६.७ कोटींहून अधिक डी-मॅट खात्यांची विश्वासार्ह संरक्षक असलेली सेंट्रल डिपॉझिटर सर्व्हिसेस (इंडिया) लिमिटेडने (सीडीएसएल) विद्यार्थ्यांसाठी एक नवीन आव्हानात्मक उपक्रम सुरू केला आहे. विद्यार्थ्यांसाठी त्यांनी पहिले आयडीयाथॉन लॉंच केले आहे. सीडीएसएलच्या वार्षिक ईमर्जिंग चर्चासत्राच्या तिसऱ्या आवृत्तीअंतर्गत पुनर्कल्पना आयडीयाथॉन हा उपक्रम राबवण्यात येत आहे. भारतातील शिकण्याच्या, गुंतवणूक करण्याच्या आणि वाढीच्या पद्धतीत बदल घडवून आणतील अशा उपाययोजना डिझाइन करण्यात तरुण नवोन्मेधी मनांना गुंतवून ठेवणे हे आयडीयाथॉनचे उद्दिष्ट आहे. जेणेकरून बाजारातील सहभाग अधिक जबाबदार आणि समावेशक होईल. २१ कोटींहून अधिक गुंतवणूकदारांच्या डीमॅट खात्यांच्या मालमतेचे डिपॉझिटर संरक्षण इकोसिस्टम करतो. सिक्स्युरिटीज मार्केटमध्येही सहभाग आणखी वाढवण्याची तसेच नागरिकांना याचा फायदा घेण्यापासून रोखणाऱ्या अडथळ्यांना धोरणात्मकरीत्या तोंड देण्याची मोठी क्षमता यात आहे. अधिकाधिक लोकांना आर्थिक क्षेत्रात आणण्यासाठी, त्यांचे दृष्टिकोन समजून घेण्यासाठी तसेच त्यांनी योगदान द्यावे यासाठी प्रोत्साहित करण्यासाठी सीडीएसएल तरुण नवोन्मेधकांना प्रोत्साहन देत आहे. सेबी आणि आरबीआय सारख्या निगमांकांच्या समान उपक्रमांवर त्यांचे उपक्रम आधारित आहेत. गुंतवणूकदारांचे शिक्षण वाढवून आणि मोठ्या प्रमाणात जाणीवपूर्वक तसेच

जबाबदार सहभाग वाढवून बाजारपेठेतील प्रवेशाचे लोकशाहीकरण करण्याचा प्रयत्न करतो. यातील सहभागी त्यांना आवडेल त्या मार्गाचा वापर करून उपाय शोधू शकतात. मग ते गेमिफिकेशन, वातावरणीय बदल, संवाद, डिझाइन, तंत्रज्ञान किंवा समुदाय-बांधणी, असे कोणतेही असोत. मात्र या उपायांमध्ये सक्षमीकरण, समावेशन आणि विश्वास या तीन प्रमुख तत्वांचा समावेश व्हायला हवा. पुनर्कल्पना आयडीयाथॉन हा एक जबाबदार नवनिर्मितीचा उत्सव आहे. सतत विकसित होत असलेल्या मार्केट लँडस्केपमध्ये, तंत्रज्ञान हे एक उत्प्रेरक आणि विश्वासाचे प्लायव्हील म्हणून काम करते जे गुंतवणूकदारांना योग्य साधने आणि अंतर्दृष्टी देऊन सक्षम करते. सिक्स्युरिटीज मार्केट अंतर्जाती, सर्वसमावेशक आणि प्रत्येक गुंतवणूकदारासाठी प्रवेशयोग्य असणे आवश्यक आहे. हे आयडीयाथॉन राष्ट्रीय उपभोगांचे तसेच आत्मनिर्भर गुंतवणूकदाराचा दृष्टिकोन भक्कम करण्याची सीडीएसएलची वचनबद्धता प्रतिबिंबित करते. सगळ्या गोष्टींची माहिती असलेला गुंतवणूकदार हा सुरक्षित गुंतवणूकदार आहे, जो त्यांच्या आकांक्षा पूर्ण करणारे निर्णय घेण्यास सक्षम आहेआपले भविष्य घडवण्याच्या या उपक्रमात सहभागी होण्यासाठी आम्ही विद्यार्थ्यांना आमंत्रित करतो, असे नेहल व्होरा, व्यवस्थापकीय संचालक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सीडीएसएल म्हणाले. आयडीयाथॉनमध्ये नावीन्य आणि सर्जनशीलतेसाठी एकूण ११.५ लाखांचे बक्षीस दिले जाईल. विजेत्या कल्पनेसाठी ५ लाख, उपविजेत्यांना ३ लाख आणि २ लाख तर चौथ्या आणि पाचव्या स्थानासाठी प्रत्येकी ७५,०००, अशी बक्षिसे दिली जातील.

सोनी सबवर एकेन बाबूची हिंदीत डबिंग केलेली आवृत्ती लॉन्च होण्याअगोदर चाहत्यांना एकेन बाबूचे विश्व कसे आहे याचा संक्षिप्त परिचय देत आहेत

मुंबई, २२ नोव्हेंबर : दिनांक २४ नोव्हेंबर रोजी सोनी सब वाहिनीवर एकेन बाबूची हिंदीत डबिंग केलेली आवृत्ती लॉन्च होणार आहे, तर त्या अगोदर सुबुल तौकीर खान, श्रेनु परीख, करूणा पांडे तसेच या वाहिनीवरील अन्य लोकप्रिय कलाकारांनी या अंतरंगी डिट्रेव्हल्सचे आगळेवेगळे विश्व कसे आहे याचा संक्षिप्त परिचय आपल्या चाहत्यांना करून दिला आहे.

या प्रसिद्ध बंगाली मालिकेच्या हिंदी टेलिव्हिजनवरील लॉन्चच्या निमित्ताने या कलाकारांनी एका खास एकेन बाबू टूलकिटचे अनावरण केले आणि त्याच्या माध्यमातून आपल्या चाहत्यांना या विक्षिप्त डिट्रेव्हल्सच्या गंगाची सुंदर झलक दाखवली. आपल्या वैयक्तिक प्रतिक्रिया शेअर करताना सुबुल, श्रेनु आणि करूणाने प्रेक्षकांना अशा जगात पाऊल टाकण्यासाठी निमंत्रित केले, जेथे एकेन कुणी साचेबंद गुमहेर नाही तर एक लोभम, विक्षिप्त सामान्य माणूस आहे- जो चहा आणि झालमुरीचा आस्वाद घेत घेत किंवा आपल्या

डायरीत काहीतरी चिरखडून एखादे प्रकरण सोडवून टाकतो. एकेन बाबू सोनी सबवर म्हटल्यावर प्रेक्षकांना ती आपलेपणाची, कुतुहलाची आगळीवेगळी भावना जाणवू लागली आहे. 'गणेश कार्तिकेय' मालिकेत देवी पार्वतीच्या भूमिकेत लोकप्रिय झालेल्या श्रेनु परीखने एकेन बाबूची ओळख त्याच्या साधेपणात आणि तल्लख बुद्धिमत्तेत असल्याचे सांगितले आहे. इत्ती सी खुशी मालिकेतील भावनिक आणि प्रामाणिक अभिनयाबद्दल कौतुकास पात्र ठरलेली अभिनेत्री सुबुल तौकीर खान हिने सांगितले की एकेन बाबू कसे डिट्रेव्हल्सच्या पारंपरिक प्रतिमेला आव्हान देतो. एरवी अनेक गुन्हेगारी मालिका गंभीर स्वरूपाच्या असतात, पण तिने एकेन बाबूच्या विक्षिप्त आणि खाद्यप्रेमी स्वभावाचा उल्लेख केला आहे. पुण्या इम्पॉसिबलमधील शीर्षक भूमिकेत गाजत असलेली अभिनेत्री करूणा पांडेने आपल्या खास मोहक शैलीत एकेन बाबूच्या मोहकतेवर भर दिला आहे.

राशीभविष्य

मेघ : तुमच्या कामात प्रगतीच्या संधी तुम्हाला मिळतील. गृहिणींना कामाचा ताण वाढू शकतो. त्यामुळे आरोग्याची काळजी घ्या. जुने आजार पुन्हा उद्भवू शकतात. **वृषभ :** आजचा दिवस सुस्थि राहील. तुमचे प्रलंबित असलेले सरकारी काम आज पूर्ण होण्याची दाट शक्यता आहे. मीडिया आणि मार्केटिंगशी संबंधित लोकांना त्यांच्या कामात विशेष फायदा मिळेल. **मिथुन :** गुंतवणुकीच्या योजना सुरू करण्यासाठी आजचा दिवस अत्यंत शुभ आहे. भविष्यात चांगला फायदा मिळेल. अविवाहित लोक आज नवीन नातेसंबंध किंवा मैत्रीची सुरुवात करू शकतात. **कर्क :** कौटुंबिक बाबींमध्ये बाहेरील व्यक्तीचा हस्तक्षेप होऊ देऊ नका. जुन्या मित्राची भेट फायदेशीर ठरू शकते. आपले वैयक्तिक विचार आणि बाहेरील लोकांसोबत शेअर करणे टाळा. **सिंह :** कामाचा ठिकाणी तुमच्या योगदानामुळे तुम्हाला आदर मिळण्याची शक्यता आहे. तुमचे खर्च नियंत्रणात ठेवा. अनावश्यक खर्च करणे टाळा, यामुळे तुमची आर्थिक बाजू मजबूत राहील. **कन्या :** आजचा दिवस आनंददायी जाईल. वैवाहिक जीवनातील समस्या सुटतील. कुटुंबातील सदस्यांमध्ये आनंददायी वातावरण असेल. मुलांसोबत वेळ घालवल्याने आनंद मिळेल.

तूळ : आजचा दिवस तुमच्या बाजूने असेल. तुम्हाला नशिवाची चांगली साथ मिळेल. व्यवसायात अनपेक्षित आर्थिक फायदा होण्याची शक्यता आहे, ज्यामुळे तुमची आर्थिक बाजू मजबूत होईल. **वृश्चिक :** कामाच्या ठिकाणी संयम ठेवा. कोणताही निर्णय घाईत घेऊ नका. तुमच्या मुलाच्या शिक्षणाशी संबंधित असलेल्या समस्या आज सोडवल्या जातील. त्यांना तुमच्या मदतीने प्रगती करता येईल. **धनु :** आजचा दिवस कौटुंबिक बाबींसाठी शुभ आहे. कौटुंबिक समस्या आपोआपच सुटतील. तुम्ही तुमच्या जोडीदारासोबत आनंदाने वेळ घालवाल, धार्मिक कार्यात तुमची आवड वाढेल. **मकर :** कौटुंबिक स्तरावर असलेले जुने वाद संपू शकतात. ज्यामुळे घरात सौहार्द राहील. कोणालाही अनावश्यक सल्ला देणे टाळा, यामुळे गैरसमज निर्माण होऊ शकतात. **कुंभ :** नोकरी करणाऱ्या व्यक्तींना त्यांच्या कामाची योग्य दखल घेऊन नवीन जबाबदाऱ्या दिल्या जाऊ शकतात. करिअरमध्ये प्रगती होईल. तणाव निर्माण करणे टाळा आणि शांतता राखा. **मीन :** आज दिवसभर थोडा आळस जाणवण्याची शक्यता आहे, पण कामावर लक्ष केंद्रित करून तो आळस दूर करा. धार्मिक कार्यात सहभागी झाल्यास मनाला शांती आणि सकारात्मक ऊर्जा मिळेल.

शब्दकोडे क्रमांक २२७६

१	२	३	४	५	६	७	८
९				१०	११	१२	
	१३		१४		१५	१६	
१७	१८		१९	२०	२१		
	२२		२३	२४	२५	२६	२७
२८		२९		३०		३१	
	३२		३३		३४		३५
३६	३७	३८		३९	४०	४१	४२
	४३		४४	४५	४६	४७	४८
४९			५१	५२		५३	५४
	५६		५७	५८	५९	६०	६१
६२	६३		६४	६५	६६		६७
६८		६९		७०	७१	७२	७३
	७४	७५		७६	७७	७८	७९
८०				८१		८२	

आडवे शब्द :-	१७) शूर	३६) पुरुष	६९) अर्धी अँजळ
१) पुष्कळ वेळा	१९) छोटी वस्ती	३८) विनय	६२) रंग बदलणारा प्राणी
४) बासुरी	२०) संतोष, तुमी	३९) राख	६४) अर्धवर्तुळाकार
६) वीस मणाचे माप	२२) बगळा	४१) मोठी नदी	६६) तरुण
७) अस्थिर, **** विचकट	२३) सोऱ्याची साखळी	४२) माफ	६७) शरीरावर उमटलेली माराची खूण
९) रस्ता, सडक	२५) दंश	४३) जखमेवर चोपडायचा औषधी प्रकार	६८) रोखलेली नजर
१०) धुसफूस जिवाला होणारा त्रास	२६) जैण	४४) पृथ्वी	६९) सप्तस्वरातील पहिला स्वर
१२) गेरू	२८) भीती	४६) लक्ष्मीचे एक नाव	७०) नया, न वापरलेला
१३) कोपडी	३१) पाकळी, पान	४८) मीठ	७१) पूर्णिकल
१४) नवरदेव	३२) मत्सर	५०) उत्सव	७४) एक सुगंधी वनस्पती
१६) बरेवाईट, मागेपुढे करणे, सरसरित्स	३३) दानवान	५१) वडाचे झाड	७६) दिक्स
	३४) मुलायम, मऊ, तलम कापड	५८) धाकटा	७८) सारखा

८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

भक्तिमार्ग

दिवाळीच्या आसपास अवतरणारी थंडी वातावरणाचा नूरच पालटून टाकते. सृष्टीचा स्न-नसोहळा उरकून वर्षाक्रतू परतलेला असतो. जलाभिषेकानंतर महादेवाची पिंड देखणी दिसावी तसे आता डोंगरकड्यांचे कातळ तुकतुकीत दिसत असतात. धुळीचं नाविनिशाण नसणाऱ्या या काळात रस्त्याच्या दुतर्फा फुललेली रानफुल पांथस्ताचं लक्ष वेधून घेतात. त्यांची पिवळसर, केशरी छटा केशराच्या रानातून प्रवास करत असल्याचा आभास देते. आता शेताशिंवारातील धान्य परिपक्व अवर-थेत असतं. त्याचा सुगंध हवेवर तरंगत असतो. कुठे तांदळाच्या साळींचे ढीग लागलेले तर कुठे हरबऱ्याचे घाटे भरलेले, कुठे पक्र पेरांना चोची मारणाऱ्या पोपटांचे थवे तर कुठे बोरीच्या-आवळ्याच्या झाडांवर दगडं मारणाऱ्या पोरासोरांची टोळकी... आता तर पावसाची रिपरिपही संपली आहे. काही दिवस उन्ह-ाचा अंमल अनुभवल्यानंतर आता साम्राज्य पसरतयं ते गुलाबी थंडीचं. अशा या आल्हाददायक ऋतूत अवतरणारा महिना म्हणजे मार्गशीर्ष...

प्रत्येक महिन्याची काही वैशिष्ट्ये आ-हेत. या न्यायाने मार्गशीर्ष महिनाही काही खास दिवस घेऊनच अवतरतो. सृष्टीचा देव्हारा सज-लेला असताना, शेताशिंवारात धनधान्याच्या राशी लागलेल्या असतात, सुगीचं वेध लागलेले असताना तनामनामध्ये पावित्र्य, ईश्वरभक्ती आणि ध्यानधारणेचा मंत्र सांगणारा हा महिना साक्षात प्रभू श्रीकृष्णाच्या अस्तित्वाचं द्योतक आहे. चराचरा-तील आपल्या अस्तित्वाच्या खाणाखुणा सांगताना महिन्यांमध्ये आपण मार्गशीर्ष मासात असल्याचं प्रभू सांगतात. यावरून या महिन्याच्या परममांगल्याची पावती मिळते.

या महिन्याची सुरुवात होते तीच खंडोबाच्या

नवरात्राने. खरं तर हे षडरात्र. मार्गशीर्ष शुद्ध प्रतिपदा ते मार्गशीर्ष शुद्ध षष्टी या सहा दिवसात खंडोबाचं नवरात्र साजरं होतं. महाराष्ट्र आणि कर्नाटकमधील भाविक खंडोबाची मनोभावे आराधना करतात. मार्गशीर्ष शुद्ध षष्ठीच्या दिवशी चंपाषष्टीचा कुळधर्म साजरा होतो. याच दिवशी ऋषींच्या विनंतीचा मान राखत खंडोबाने मणी-मल्लाचा वध केला आणि

मंगलमय मार्गशीर्ष

भक्तिभाव जागृत ठेवणारे, उपासनेची प्रेरणा देणारे, या योगे हातून धर्मकृत्य घडवून आणणारे दिवस प्रत्येक महिन्यात असतात. मार्गशीर्षही याला अपवाद नाही. खंडोबाच्या नवरात्रापासून सुरू होणारा हा महिना श्रीकृष्णाच्या अस्तित्वाचे संकेत देतो. चंपाषष्टी, दत्त जयंती, विवाह पंचमी, मार्गशीर्ष गुरुवार आदी शुभमुहूर्त या महिन्याचं मांगल्य वाढवतात. प्रभूचरणी लीन होण्याची संधी देतात.

ते लिंगद्वय रुपाने प्रकट झाले असा उल्लेख पुर-ाणांमध्ये आढळतो. हे सहा दिवस खंडोबाचं नवरात्र साजरं होतं. घरोघरी नवरात्र बसतं. ताम्हणात टाक विराजमान होतात. दिवटी-बुधलीच्या प्रकाशात, सकाळ-संध्याकाळी होणाऱ्या आरतीच्या घोषात वातावरण मंगलमय होतं. पाच दिवस उपवास करून सहाव्या म्हणजेच चंपाषष्टीचा दिवशी कुळधर्म केला जातो. घरातील पुरुषमंडळी खंडोबाची तळी उचलत झ्यळकोट यळकोट जय मल्हारझुचा जयघोष करतात. भंडारा-खोबर उधळलं जातं. तो सो-

नेरी रंग सृष्टीत बहरलेल्या सोनवर्णांशी सलगी करून जातो. पुरणपोळी, भरीत रोडय्याचा नैवेद्य दाखवून या नवरात्राची सांगता होते. हे नवरात्र बसतं तो दिवस देव दीपावली म्हणूनही साजरा होतो. सामान्यांची दिवाळी साजरी झाल्यावर देवाच्या दारात साजऱ्या होणाऱ्या या दीपावलीच्या निमित्ताने मंदिरांमध्ये आकर्षक रोषणाई केली जाते. देवळांमध्ये दीपोत्सव साजरा होतो. सर्वदूर आनंदाचा प्रकाश फाकतो. देवदीपावलीच्या दिवशी अनेक ठिकाणी गाय-बैल आदी पाळीव जनावरांना न्हाऊमाखू घालून सजवून, आंबोळ्या, पुरणपोळ्या खाऊ घालतात. कृतज्ञतेचा हा सुंदर सोहळा भारतीय संस्कृतीने आजही जतन केला आहे. उंदीर, कुत्र्यापासून, नाग, गार्ड-गुरे आदी सर्वांना संस्कृतीत आदरपूर्वक साम

ावून घेण्याची, त्यांच्या उपयुक्ततेची महती पटवून देण्यासाठी काही खास दिवस सणावाराच्या रुपाने पाळण्याची ही पद्धत विलोभनीय आहे. या परंपरांच्या रुपानं माणसं ऋणानुबंध जपतात. म्हणूनच त्याचं महत्त्व कालातीत आहे. पूर्वी कालगणनेत मार्गशीर्ष महिना पहिला धरून मोजण्याची प्रथा होती. मृगशीर्ष या नक्षत्राला अग्रहायणी किंवा वर्षारंभाचे नक्षत्र मानले जात असे. पूर्वी मार्गशीर्षापासून सुरुवात करून कार्तिकअखेर वर्ष संपे. संध्येमध्येसुद्धा केशवया

नमः हे आद्य नमन मार्गशीर्ष महिन्याची अधिदेवता केशव याच्यासाठी आहे. पूर्वी मार्गशीर्ष महिन्यातली शुद्ध पंचमी ही नागपूजेसाठी वंध मानली जात असे. स्नानादी पुण्यकृत्यं करून दानधर्म करून नागाची कृपा संपादन करण्याचा हा दिवस. मार्गशीर्ष शुद्ध षष्टी म्हणजे चंपाषष्टी, स्कंदषष्टी हे तिचं दुसरं नाव. या महिन्यात जेजुरीप्रमाणेच अन्य भागांमध्येही जत्रांचं, उरसांचं आयोजन होतं. गावोगावी जत्रा भरतात. गावदैवताची पूजा-अर्चा होते. त्याला नैवेद्य दाखवला जातो. नागरिक मोठ्या संख्येने एकत्र येऊन भक्तीभावाने या जत्रांचा, तेथे भरणाऱ्या बाजाराचा आणि पूजाविधींचा आनंद लुटतात. उत्सवप्रिय भारतीयांसाठी ही एक मोठी पर्वणी असते.

मार्गशीर्ष एकादशी ही मोक्षदा एकादशी म्हणून साजरी होते. या एकादशीचं महात्म्य झुगीताजयंतीझ म्हणूनही काही विशेष आहे. या दिवशी श्रीकृष्णाने अर्जुनाला गीतेचा उपदेश केला म्हणून गीताजयंती साजरी होते. भगवद्गीता हा असा ग्रंथ आहे ज्यात भारतीय तत्वज्ञान परिपूर्ण तऱ्हेने प्रतिबिंबित झालेलं आहे. ज्ञानयोग, भक्तीयोग, कर्मयोग आदी तऱ्हांनी जगण्याला बळ देणारा हा अमर ग्रंथ असंख्य अभ्यासकांसाठी हजारो वर्षे ज्ञज्ञानदीपझ होऊन राहिला आहे.

मार्गशीर्ष पौर्णिमा हा दत्तजन्माचा सोहळा. या पौर्णिमेला मृगनक्षत्रावर सायंकाळी दत्ताचा जन्म झाला. नृसिंह सरस्वतींनी दत्तोपासना सुरू केली असं मानलं जातं परंतु त्यापूर्वीही दत्तदेवतेचे उप-रसक होतेच. दत्तात्रेयाने एकूण १६ अवतार घेतले. त्रिगुणात्मक त्रैमूर्ती असं त्याचं स्वरूप आहे.

तीन शिरे, सहा हात तया माझा दंडवत काखे झोळी, पुढे श्वान, नित्य जान्हवीचे स्थान शंखचक्रगदा हाती पायी खडवाव गर्जती तुका म्हणे दिगंबर तया माझा नमस्कार दत्ताच्या मागे एक गाय, आजूबाजूला चार कुत्री आणि एक गाय असं स्वरूप असतं. अर्थात हे प्रतिकात्मक रूप मानलं जातं. गाय ही पृथ्वीची

प्रतिनिधी आणि आजूबाजूचे चार कुत्रे हे चार वेद. त्रिमुखी दत्तात्रयाप्रमाणे एकमुखी, द्विमुखी असंही त्याचं रूप पहायला मिळतं. एकमुखी, दत्तात्रयाला विशेष महत्त्व आहे. योग आणि तंत्र या क्षेत्रात दत्त हा आचार्य मानला जा-तो. दत्तात्रयाचा वास औदुंबर वृक्षाच्या तळी असतो. दत्तोपासकात औदुंबर पवित्र मानला जातो. औदुंबर वृक्षाखाली गुरुचरित्राचं अनुष्ठान करणारे अनेकजण आहेत. गुरुचरित्राचं पारायण, सायंकाळचं दत्तजन्माचं कीर्तन अशा पद्धतीने दत्तजयंती साजरी होते. औदुंबर, नरसोबाची वाडी, गाणगापूर इत्यादी दत्तक्षेत्रं यात्रांसाठी प्रसिद्ध आहेत. दत्तात्रयाची उपासना महानुभाव, नाथ, वारकरी, समर्थ या चारही संप्रदायात केली जाते. विशेष म्हणजे त्याच्या उपासकात मुस्लिम बांधवही आहेत. धर्म, जातीभेदांना उल्लंघून समन्वयाचं, गुरुतत्त्वाचं रुपक बनलेला दत्तात्रय हा माणसाच्या विकासाच्या संस्कृतीचं प्रतीक मानला जातो.

मार्गशीर्षातील शुक्ल पंचमी विवाह पंचमी म्हणून ओळखली जाते. शास्त्रांमध्ये या दिवस-ालाही महत्त्व देण्यात आलं आहे. त्रेता युगात याच दिवशी भगवान राम आणि सीतेचा विवाह झाला होता. या घटनेचं स्मरण म्हणून भारत आणि नेपाळमधील विभिन्न मंदिरांमध्ये मोठा समारंभ आयोजित होतो. अनेक देवळांमध्ये विवाहपंचम ीचा उत्सव धूमधडाक्यात साजरा होतो. सीतेची जन्मभूमी जनकपूर आणि राम जन्मभूमी अयोद्धा या दोन्ही ठिकाणी तर विवाहपंचमीचा विशेष उत्साह दिसून येतो. या पवित्र दिवशी दोन्ही ठिकाणी रोषणाई केली आहे. लोक राम-सीतेच्या आठवणींमध्ये रंगून जातात. सोहळा साजरा करतात.

तर असा हा थंडीचा, पानझडीचा, पुढे पौषात येणाऱ्या संक्रमणाची चाहूल देणारा, कालगणनेतला एक महत्त्वाचा टप्पा म्हणून भगवंतांनी गौरवलेला महिना. त्याचा आनंद घेऊ या. भक्तीरंगी तल्लीन होऊ या.

जयजयकार सदगुरूंचा

दासबोधातल्या पाचव्या दशकातल्या पहिल्या समासात समर्थ रामदास स्वामी गुरुनिश्चयाचं वर्णन करतात. पहिल्या दशकात ते म्हणतात, जयजयजी सदगुरू पूर्णकाम। परमपुरुषा आत्मयाराम। अनुवंच्य तुमचा महिमा। वर्णिला न वचे।१॥ जें वेदांस सकडे। जे शब्दांसि कानडें। तें सच्चिध्यास रोकडे। अलभ्य लाभे।२॥ जें योगियांचे निजवर्म। जें शंकराचे निजधाम। जें विश्रांतीचे निजविश्राम। परम गुह्य अगाध।३॥ तें ब्रह्म तुमचेनि योगे। स्वयं आपणचि होईजे आणें। दुर्घट संसाराचेनि पांगे।पांगिजेना सर्वथा।४॥ याचा अर्थ असा की, श्री सदगुरू राया तुमचा जयजयकार असो. तुम्ही पूर्णकाम आहात. तुम्ही परमपुरुष, परमेश्वर आहात. भक्तांच्या हृदयात असणारं आत्मस्वरूप आत्म रामही तुम्हीच आहात. तुम चा महिमा अनिर्वचनी आहे. म्हणजे तुमच्या महिम्याचं

वर्णन शब्दांमध्ये करता येणार नाही. वेदांनाही तुमचं वर्णन करणं कठीण आहे. ज्याचं वर्णन शब्दांमध्ये करता येत नसल्यानं दुर्बोध आहे अशा आत्मतत्त्वाचा अलभ्य लाभ तोही तुम्ही भक्ताला करून देता. जे योग्यांचं परम रहस्य आहे, जे शंकराचं राहण्याचं ठिकाण आहे, जिथे विश्रांतीला विश्राम मिळतो, असं जे अगाधपरमगुह्य असं ब्रह्म ते तुमच्या कृपेच्या योगानं स्वतःच तदाकार होतं आणि अशा रितीने भक्त ब्रह्मरूप झाला म्हणजे क्लिष्ट अशा संसाराच्या जंजाळात कधीही बद्ध होत नाही. संसाराच्या जबाबदारीने पंगू होत नाही.

ते पुढे म्हणतात, आतां स्वामिचेनि लडिवाळपणे। गुरुशिष्यांची लक्षणे। सांगिजेती तेणेंप्रमाणें। मुमुक्षें शरण जावे।५॥ गुरू तो सकळांसी ब्राह्मण। जन्हीं तो जाला क्रियाहीन। तरी तयासीच शरण। अनन्यभावं असावे।६॥

म्हणजे वक्तव्याचं हे वचन ऐकून श्रोते त्यांना विनंती करतात की, स्वामींनी आता लडिवाळपणाने गुरुशिष्यांची लक्षणं अशा प्रकारे वर्णन करावी की ती ऐकून मुमुक्षुंना तात्काळ सदगुरूला शरण जाता यावं. स्वामीही श्रोत्यांना यासंबंधी मार्गदर्शन करतात. विद्वान, अभ्यासू, व्यासंगी लोकांना गुरुपद द्यावं आणि त्यांच्याकडून ज्ञान मिळवावं, त्यांना शरण जावं असं ते सांगतात.

महिलांच्या सोळा श्रृंगारांपैकी एक म्हणजे कुंकू. पुरुष कपाळावर टिळा लावतात. टिळा किंवा कुंकू कपाळाच्या मध्यभागी लावलं जातं. या स्थानी तिसरा ढोळा असतो, असं म्हणतात. कपाळाच्या मध्यभागी टिळा किंवा कुंकू लावल्यामुळे तिसऱ्या ढोळ्याचं चक्र कार्यरत होतं आणि आपल्या आ-सपास सकारात्मक ऊर्जा नांदू लागते. महिलांच्या सोळा श्रृंगारामागे विज्ञान आहे. शरीरातली विविध चक्र कार्यरत करून सकारात्मक ऊर्जेचा संचार राहण्याच्या दृष्टीने ही संकल्पना मांडण्यात आली

सध्याच्या काळात पती-पत्नींमध्ये सतत वादविवाद होत असतात. अनेकांचं वैवाहिक आयुष्य ताणतणाव, समस्यांनी भरलेलं असतं. पण पती-पत्नींनी एकमेकांच्या भावना आणि वागणं समजून घेतलं तर सहजीवन बऱ्याच अंशी सुरळीत होऊ शकतं. संत तुकाराम िंच्या या कथेतून आपण हे समजून घेऊ या...

संत तुकाराम अत्यंत शांत आणि मृदू स्वभावाचे होते. तर त्यांच्या पत्‍नी जीजाबाई थोड्या रागीट होत्या. त्या कठोरपणे बोलत असत. संत तुकारामांशी भांडण झाल्यानंतर त्या अपशब्द काढायच्या. कटू बोलायच्या. रागाच्या भरात आपण काय बोलत आहोत, हे जीजाबाईंच्या लक्षात येत नसे. पण तुकाराम महाराज अशा परिस्थितीतही अत्यंत शांत राहात असत. जीजाबाईंना ते काहीही बोलत नसत. संत तुकाराम आणि जीजाबाई यांचं आयुष्य असंच सुरू होतं. पण एके दिवशी घडलेल्या घटनेने जीजाबाईंचं वागणं बदलून गेलं आणि त्या प्रेमाने वागू लागल्या.

पंचायती हनुमान मंदिर

देशभरातल्या लहान-मोठ्या मंदिरांचं स्वतःचं असं महत्त्व आहे. प्रत्येकाच्या स्थापनेमागे एक इतिहास आहे. छत्तीसगडमधल्या बिलासपुर शहरातल्या बजरंगी पंचायत मंदिराचंच बघा. या ठिकाणी बजरंगाची म्हणजे हनुमानाची पंचायत भरते. पंचायतीने घेतलेला निर्णय सर्वांना मान्य असतो. या निर्णयामागे साक्षात हनुमंताची इच्छा आहे, असं भक्तमंडळी मानतात. म्हणूनच पंचक्रोशीतले बहुसंख्य न्यायनिवाडे या मंदिरात होतात. गेल्या ८० वर्षांपासून ही परंपरा सुरू आहे. समस्या छोटी असो किंवा मोठी, निवाड्यासाठी लोक या मंदिरात येतात. इथे भरणाऱ्या पंचायतीसमोर समस्या मांडतात आणि पंचायतीचा निर्णय निमृटपणे मान्यही करतात.

मंदिराच्या निर्मितीमागील एक कथा सांगितली जाते. ती अशी की, जवळपास ८० वर्षांपूर्वी सुखरू न्हावी नावाच्या भक्ताने पिंपळाच्या पारावर हनुमानाच्या मूर्तीची स्थापना केली होती. त्यानंतर पंचायतीचे सदस्य आणि हनुमान भक्तांच्या मदतीने याठिकाणी मंदिर बांधण्यात आलं. १९८३ मध्ये मंदिर बांधून पूर्ण झालं. तेव्हापासून पंचायतीचे सगळे निर्णय इथेच होतात. या ठिकाणची सगळी मंगलकार्य हनुमानाच्या आशीर्वादानेच सुरू होतात. नवी नवरी गृहप्रवेशाआधी हनुमानाचा आशीर्वाद घेते. या मंदिराची ख्याती आसपासच्या परिसरात पसरली आहे. त्यामुळे भाविक मोठ्या संख्येने इथे येतात.

असावी, असं मानलं जातं. आजकाल महिला कुंकवाऐवजी टिकली लावतात. पण ही टिकली धार्मिक कार्यांमध्ये बाधा आणू शकते. त्यामुळे टिकलीऐवजी कुंकू लावणं योग्य ठरतं. याविषयी जाणून घेऊ या...

✱ कुंकू दोन भुवयांच्या मधोमध म्हणजे तिसऱ्या ढोळ्याच्या चक्रावर लावलं जातं. तिसऱ्या ढोळ्याच्या चक्रासोबतच या स्थानी आज्ञा चक्रही असतं. म्हणूनच हे स्थान शरीराचा अत्यंत महत्त्वाचा भाग मानलं जातं. हे स्थान ईडा, पिंगळा आणि सुशूम्ना या तीन नाड्यांचा छेदबिंदू मानलं जातं. ✱ ज्ञानेंद्रिय विश्वाच्या अफाट शक्तीशी जोडली जातात आणि माणूस समाधीस्थ होतो तेव्हा याच स्थानाद्वारे मेंदू स्थितीवर नियंत्रण ठेवतो. त्यामुळे या स्थानालगत कोणताही अडथळा असू नये. हे स्थान मोकळं असायला हवं. तिथे टिकली चिकचकू नये.

सुखी सहजीवनासाठी...

पठण शिव चालीसाचं

इच्छित फळ मिळवण्यासाठी विविध मंत्र, स्तोत्रं म्हटली जातात. स्तोत्र पठणामुळे मन:शांती मिळते. अध्यात्मिक समाधान लाभतं. इष्ट देवतेला प्रसन्न करून घेण्यासाठी त्या देवतेची स्तुती करणारी स्तोत्रं म्हणावी लागतात. भगवान शंकराशी संबंधितही अनेक स्तोत्रं आहेत. या सर्व स्तोत्रांमध्ये शिव चालीसाचं मोठं महत्त्व आहे. शिव चालीसाचं पठण केल्याम ुळे घरात आनंद, सुख, समृद्धी आणि शांतता नांदते. सोमवारी स्नान करून शिव चालीसाचं पठण केल्यामुळे मनातल्या सर्व इच्छा पूर्ण होतात. या पठणामुळे शंकर भगवान प्रसन्न होतात आणि भक्तांच्या सगळ्या समस्या दूर करतात, अशी भाविकांची श्रद्धा आहे. शंकराच्या देवळात बसूनही शिव चालीसा वाचता येतं.

शिवचालीसाचं वाचन केल्यामुळे शंकरच नाही तर गणपतीही प्रसन्न होतो. शिवशंकराची आराधना करणाऱ्या भक्ताला अपमृत्यूचं भय राहत नाही. शिव चालीसा पठणाने मन कणखर बनतं. अडचणींवर मात करण्याची शक्ती मिळते. शिव चालीसामध्ये भगवान शंकराची स्तुती करण्यात आली आहे. यात भगवंताने भक्ताच्या आयुष्यातल्या सगळ्या अडचणी, अडथळे दूर करावे यासाठी

करुणा भाकण्यात आली आहे. त्यामुळे भगवान शंकराच्या भक्तांनी शिव चालीसाचं मनोभावे पठण करायला हवं. शिव चालीसा म्हणताना भक्तांनी सगळं लक्ष शंकरावर केंद्र करायला हवं. शंकराची मूर्ती किंवा

फोटो समोर ठेऊन शिव चालीसा म्हणता येईल. शिवपुराणावरून शिव चालीसाची निर्मिती करण्यात आली आहे. जीवनातल्या सर्वसाधारण समस्या दूर करायच्या असतील तर दिवसातून एक ते तीन वेळा चालीसाचं पठण करायला हवं. गंभीर समस्या सोडवण्यासाठी शिव चालीसा नऊ आवर्तन करता येतील. शिव चालीसा म्हणण्याची पद्धत अत्यंत साधी, सोपी आणि सरळ आहे. शिव चालीसा पठणाची सुरुवात द्वादशी, प्रदोष, त्रयोदशी किंवा मासिक शिवरात्रीपासून करता येईल. शिव चालीसाचं पठण दररोज व्हायला हवं. हे शक्य नसेल तर सोमवारी आणि वर नमूद केलेल्या दिवशी तर पठण व्हावं.

✱ दररोजच्या पूजनादरम्यान किंवा विशिष्ट धार्मिक कार्यादरम्यान कुंकवाऐवजी टिकली लावली तर या चक्राच्या कार्यात अडथळा निर्माण झाल्याने स्वतःमधल्या अफाट शक्तीची जाणीव करून देणाऱ्या विश्वाच्या किंवा ब्रह्मांडाच्या शक्तीशी आपण जोडले जात नाही.

✱ काही लोक यज्ञ किंवा इतर धार्मिक कार्यादरम्यान निद्रेच्या स्थितीत जातात. यज्ञ, होमहवनाच्या सानिध्यात असणाऱ्या व्यक्तीची सगळी चक्र कार्यरत होतात आणि तिसऱ्या ढोळ्याचा बिंदू जागृतावस्थेत यायला सुरुवात होते. कुंकवामुळे जागृतावस्थेत येण्याची ही प्रकिया अधिक जलद गतीने होते तर टिकलीमुळे या प्रक्रियेत अडथळे येतात आणि आपल्याला अपेक्षित अनुभूती मिळत नाही. म्हणून शुभकार्यांवेळी टिकली लावू नये.

ही आहेत जीवनमूल्यं

हिंदू धर्मातल्या विविध ग्रंथांमध्ये जगण्यासंबंधीची मूल्यं नमूद करण्यात आली आहेत. या मूल्यांमध्ये जीवनातल्या विविध समस्या सोडवण्याची क्षमता असते. गरूड पुराणातही अशी काही मूल्यं सांगण्यात आली आहेत. त्याविषयी जाणून घेऊ या.

✱ बरेचदा माणूस विचारांपेवजी भावनांच्या आहारी जातो. पण भावना सावलीसारख्या असतात. त्या कधी साथ सोडतील याची शाश्वती नसते. ✱ मनुष्याला आकर्षित करणारी जगातली एकमेव गोष्ट म्हणजे प्रेम.

✱ फुलांमधून दरळणारा सुगंध वाऱ्याच्या दिशेलाच पसरतो. पण मनुष्याची सत्कर्म आणि सदगुण यांचा सुगंध चारही दिशांना सारखाच पसरतो. ✱ मनावर ताबा मिळवणं गरजेचं आहे. मन हेच मनुष्याच्या बंधनाचं आणि मोक्षाचं कारण आहे. मनावर ताबा मिळेपर्यंत मनुष्य इंद्रियांचा गुलाम बनून राहतो. ✱ शरीराचं पालन योग्य प्रकारे करायला हवं. चिंतेंमुळे शरीर खगत जातं. विद्या हाच मनुष्याचा सर्वश्रेष्ठ अलंकार मानला जातो.

✱ विश्वास हीच प्रेमाची पहिली पायरी आहे. विश्वासातून स्नेह निर्माण होतो. तर अविश्वासामुळे नाती दुंभगतात. म्हणूनच विश्व-ास संपादन करण्याचा प्रयत्न करायला हवा. ✱ सगळ्या इच्छा-आकांक्षांचा त्याग केलेला, मीपणातून मुक्त झालेला मनुष्य खऱ्या अर्थाने समाधानी आणि शांत जीवन जगू शकतो.

✱ मनुष्याच्या जीवनात चढ-उतार असतात. प्रत्येक मनुष्याने आयुष्याचं ध्येय ठरवायला हवं. या ध्येयाआड येणाऱ्या सुखदुःखांचा त्याग करून पुढे जायला हवं.

आत्मबोध

